

Jag mobbar inte dig om jag vet att du inte mobbar mig

Det sociala kapitalets påverkan på mobbningen i den svenska skolan

Abstract

This thesis examines and discusses the relationship between social capital and bullying in Swedish schools. The study is based on two hypotheses built on inspiration from the social capital scientists Robert D. Putnam and Bo Rothstein. Both hypotheses aim to explain how social capital is created, and may affect the level of bullying in school. The study is conducted through two separate comparative methods with the most similar design, that compare some Swedish municipalities. One of the comparisons is basically a quantitative part for the correlation trial, while the other, between Ekerö and Nynäshamn furthermore is used in a qualitative analysis to find out the roots of social capital.

The results of the thesis indicate that it is possible that there is a correlation between social capital and bullying. However, the study does not claim whether it is the welfare or voluntary associations that are the most important way of creating social capital in this context. It appears that both ways can create social capital that may influence the level of bullying in Swedish schools. Moreover, the results can hopefully generate inspiration for upcoming quantitative or qualitative research, that could investigate the relationship between social capital and bullying in school.

Nyckelord: Socialt kapital, mobbning, Putnam, Rothstein.

Antal ord: 9770

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte	1
1.1.1	Hypoteser	2
1.1.2	Frågeställning.....	2
1.2	Avgränsningar.....	3
1.3	Tidigare forskning.....	3
2	Metod.....	5
2.1	Metodologisk diskussion	5
2.1.1	Uppsatsens metod	5
2.1.2	En förklarande studie	6
2.1.3	Teoriprovande och teoriutvecklande.....	7
2.2	Komparativ fallstudie.....	8
2.3	Analysenheter	8
3	Teori.....	10
3.1	Socialt kapital.....	10
3.1.1	Robert D. Putnam.....	11
3.1.2	Bo Rothstein	11
3.1.3	Dimensioner av socialt kapital.....	12
3.2	Det sociala kapitalets påverkan på barn.....	13
3.2.1	Ömsesidighet och deliberativ kommunikation	13
3.3	Hur skapas socialt kapital?.....	14
4	Operationalisering.....	16
4.1	Att operationalisera socialt kapital.....	16
4.2	Teoretiska och operationella definitioner	17
4.2.1	Teoretiska definitioner	17
4.2.2	Operationella indikatorer	18
5	Analys	20
5.1	Material	20
5.2	Undersökning	20
5.2.1	Sambandet.....	21
5.2.2	Indikatorerna från Putnam	22
5.2.3	Indikatorerna från Rothstein	24
6	Resultat, diskussion och bidrag till vidare forskning.....	27

6.1	Undersökningens resultat.....	27
6.1.1	Diskussion.....	28
6.1.2	Förslag till vidare forskning.....	29
7	Referenser	30
7.1	Tryckta	30
7.2	Elektroniska	30
7.3	Bilagor.....	32

1 Inledning

Mobbningen i skolan är ett samhällsproblem som de flesta av oss har en relation till. Alla har inte varit offer eller mobbare. Emellertid tror jag att många minns att någon skolkamrat blev utsatt, eller utsatte andra för diskrimineringar, under skoleåren. Mobbingen kostar samhället stora resurser varje år. Alltifrån försämrade skolprestationer till föräldrar som tvingas arbeta mindre för att ta hand om barnen. Mobbingen ger även framtida kostnader för samhället. Utsatta barn kan vid vuxen ålder komma att lida av psykisk ohälsa och försämra sina möjligheter på arbetsmarknaden (Nilsson Lundmark – Nilsson – Wadeskog: 2016: s.5-7). Antimobbningsorganisationen Friends skriver i sin senaste rapport att ett års mobbing i den svenska grundskolan kommer att kosta 17,5 miljarder kr, utspjutt under de kommande 30 åren (Friends A: 2016: s.5).

Den här uppsatsen ska undersöka huruvida socialt kapital påverkar mobbingen i den svenska skolan. Det finns olika definitioner av socialt kapital men oftast anspelar begreppet på vilken nivå människor umgås, samt känner tillit till varandra och samhället. Hög nivå av socialt kapital bidrar till bättre fungerande samhällen med mindre nivå av brottslighet och en bättre allmänhälsa. Det beror bland annat på att starkt socialt kapital leder till en högre medborgaranda där invånarna ställer upp för varandra (Putnam: 2006: s.20, 344). I den här uppsatsen ska jag pröva huruvida teorin om socialt kapital kan kopplas till på mobbningsproblematiken. Till hjälp tar studien ansats utifrån två olika inriktningar inom teorin.

1.1 Syfte

Uppsatsens syften är att analysera om det finns ett samband mellan nivån av socialt kapital och mobbingen i den svenska grundskolan, samt vidare vilken av Bo Rothsteins eller Robert D. Putnams teoretiska förklaringar som bäst kan beskriva hur socialt kapital påverkar mobbing. En studie som undersöker förklaringsmekanismer bakom ett sådant kritiskt samhällsproblem som mobbing, bör besitta en hög grad av både inom- och utomvetenskaplig relevans. Den utomvetenskapliga relevansen uppnås då den här studien behandlar mobbingen i skolan, vilket sannolikt är av nationellt och internationellt intresse. Ingen vill väl att skolelever ska utsättas för diskriminering?

Den inomvetenskapliga relevansen bygger på att studien försöker att vara kumulativ. Jag anser att utformningen av studien kan betraktas som kumulativ, vilket betyder att studien använder, och ämnar vidareutveckla, befintlig forskning. Enligt Teorell och Svensson så är det viktigt att understryka att vetenskapen är ett gemensamt projekt (Teorell – Svensson: 2007: s.18, 281). I granskningen om det

finns ett samband mellan mobbning och socialt kapital, kan resultatet förhoppningsvis vara ett bidrag till forskningen av socialt kapital. I bästa fall kan studiens resultat även bidra till utvecklingen av mobbningspolitiska åtgärder.

1.1.1 Hypoteser

I det senare teorikapitlet redogörs för olika teoretiska inriktningar kring socialt kapital. I synnerhet riktats fokus på två forskare inom ämnet, amerikanen Robert D. Putnam och svensken Bo Rothstein. Forskarna är delvis överens om att högt socialt kapital leder till goda effekter för samhället. Rothstein har en lite mer kritisk hållning och hävdar att en hög nivå av socialt kapital även kan leda till negativa konsekvenser. Forskarnas förklaringar till hur det sociala kapitalet skapas är dock en tydlig skiljelinje dem emellan. Putnam argumenterar för att det sociala kapitlet föds när medborgarna frivilligt umgås och samarbetar. Rothstein anser istället att det är statens olika myndigheter, som i hanteringen av medborgarna formar det sociala kapitalet. Den här distinktionen kommer att färga stora delar av uppsatsen, och både Putnams och Rothsteins åskådningar används i undersökningen. Som komplement till varandra, men även som en prövning i vilken av perspektiven som bäst kan koppla socialt kapital till mobbning. Uppsatsens frågeställning vilar på två underliggande hypoteser som är utvecklade efter Rothsteins och Putnams teorier. Hypoteserna är av kausal karaktär, då de omnämner ett eventuellt samband (Teorell - Svensson: 2007: s.43-44):

1. Högt socialt deltagande i föreningslivet i en kommun minskar nivån av mobbning.
2. Goda fungerande myndigheter i en kommun minskar nivån av mobbning.

1.1.2 Frågeställning

Med forskningsproblemet och uppsatsens syfte förklarat, är nästa steg att formulera en kvalificerad, principiellt intressant frågeställning. Jag ämnar att formulera en problemformulering som ger upphov till en studie som kan sammankoppla ett samhällsproblem med statsvetenskapliga teoribildningar, i en akademisk kontext. Studiens frågeställning lyder följaktligen:

Hur kan nivån av socialt kapital vara en av förklaringsmekanismerna till mobbning, och hur skapas det sociala kapital som påverkar mobbningen?

Enligt Jan Teorell och Torsten Svensson så urskiljer sig statsvetenskapliga frågeställningar på tre sätt, utifrån uppsatsens forskningssyfte. En problemformulering kan vara beskrivande, förklarande eller värderande. Den här uppsatsens forskningssyfte och frågeställning är av förklarande karaktär. Förutsättningen för att en frågeställning blir av förklarande karaktär, är att studien eftersträvar att besvara en varför-fråga. Den bakomliggande varför-frågan i den här

studien är: Varför uppstår mobbningen i skolan? Uppsatsens forskningssyfte påverkar även teori- och metodvalet. Frågeställningen ska även besvara om det är orsakerna bakom eller effekterna av ett samhällsproblem som ska förklaras. Den här uppsatsen ska analysera en möjlig orsak till mobbning och blir således en orsaksanalys. Orsaksanalysen utformas genom att socialt kapital är den oberoende-, förklaringsvariabeln. Mobbningsanmälningarna till skolinspektionen från år 2015 är den beroende-, Y-variabeln. En effektanalys av problemet skulle istället exempelvis studerat effekterna av mobbningen eller socialt kapital (Teorell – Svensson: 2007: s.21-33).

1.2 Avgränsningar

Det finns en mängd olika förklaringar till varför mobbning uppstår i skolan. Användandet av socialt kapital kan därför tolkas som en vinklad analys av problemet. Jag är väl medveten om att det finns helt andra förklaringar till varför mobbning uppstår men den här uppsatsen ska fokusera på det sociala kapitalets roll. Socialt kapital är en klassisk och erkänd statsvetenskaplig teoribildning, vilket försvarar teorivalet i den här statsvetenskapliga studien kring mobbnings möjliga orsaker.

Socialt kapital kan mätas genom att studera olika aspekter av samhället, med hjälp av olika teoretiska inriktningar. Således kan studiens operationalisering kritiseras. Dock anser jag att den här studiens operationella indikatorer kan härledas till befintlig forskning kring socialt kapital.

1.3 Tidigare forskning

Under det initiala arbetet med uppsatsen läste jag flera artiklar och studier om hur socialt kapital kopplas samman med social hälsa och ungas välbefinnande. Enligt min granskning fanns det dock inte särskilt omfattande forskning som explicit behandlar kopplingen mellan socialt kapital och mobbning. Idén att koppla ihop socialt kapital med mobbning hade jag tidigt i uppsatsarbetet. Givetvis fann jag inspiration i flera artiklar och uppsatser men det fanns mycket begränsad forskning inom området. Mest inspirerande var ett examensarbete av två socionomstudenter som använder sig av socialt kapital, ”*För ett socialt kapital av god kvalitet: - Det förebyggande arbetet mot mobbning ur skolkuratorers och lärares perspektiv*”. Studien inriktas på hur elevernas förtroende är till skolan i allmänhet och lärarna i synnerhet, och hur det påverkar mobbningen (Hartvigsson - Larsson: 2011: s.4-6). Naturligtvis tar min studie inspiration av det här examensarbetet. Emellertid kommer den här studien att vara annorlunda på flera plan. För det första använder den här studien två teoretiska ramverk inom socialt kapital. Både Rothsteins och Putnams teoriinriktningar provas som förklaringsvariabler till socialt kapital och i

sin tur mobbning. Vidare så är den här studien även en komparativ undersökning, vilket skiljer sig ifrån socionomstudenternas metod.

Akademiförbundet SSR har med hjälp av Novus visat att när skolkuratorer har ansvar för fler än 300 elever, så minskar möjligheterna för att arbeta förebyggande mot mobbning. Därefter argumenterar Friends för att skollagen måste reglera antalet elever som skolkuratorerna är ansvariga för (Friends B: 2016) (Akademiförbundet: 2014: s.2). Det förslaget gav mig inspiration att granska elevhälsans resurser i skolorna.

Jag anser att min uppsatsidé och operationalisering kan betraktas som innovativ. Jag använder två erkända inriktningar inom socialt kapital och undersöker hur de kan förklara mobbningen i skolan. Precis det tycks inte gjorts tidigare. Således vill jag återigen argumentera för att den här uppsatsen bör ha goda förutsättningar att uppnå en hög grad av inomvetenskaplig relevans. Möjligtvis kan den här studien fylla en forskningslucka.

2 Metod

Följande kapitel beskriver undersökningens metod, samt hur valet av metod kan försvaras. Kapitlet inleds med en kort allmän diskussion om metodologiska överväganden. Därefter riktas ett smalare fokus på hur den här undersökningen kommer att utformas, de metodologiska vägvalen samt vilka analysenheter som utgör grunden för analysen.

2.1 Metodologisk diskussion

När ett samhällsproblem ska undersökas och omsättas till en uppsats, finns det olika vägar att gå. Ett tidigt steg i processen är att besluta huruvida frågeställningen ska besvaras genom en kvalitativ eller kvantitativ undersökning.

Kvantitativ metod är främst lämpad för en studie där fallen, analysenheterna, är flera och ingen djupdykande kvalitativ analys krävs för att besvara frågeställningen. Här är det primära målet att med hjälp av statistik och siffror utforska större samband (Teorell – Svensson: 2007: s.16). Teorell och Svensson beskriver i boken ”Att fråga och svara”, hur kvantitativa undersökningar är av extensiv karaktär och har en vidare ambition. I kvantitativa undersökningar är det större statistiskt material som ska bearbetas, till skillnad från kvalitativa, intensiva undersökningar där texttolkning och processpåring är mer förekommande.

I kvalitativa studier är det färre fall som behandlas där forskaren får större möjligheter att gå på djupet. Teorell och Svensson argumenterar för att distinktionen mellan kvalitativ eller kvantitativ metod är aningen omodern och fruktlös. Istället menar författarna att ett viktigare fundament för undersökningen är om studien är intensiv eller extensiv. En undersökning med många analysenheter blir per definition extensiv i kontrast till en få-fallstudie som ger upphov till en intensiv studie. Med färre analysenheter kan mer tid läggas på att analysera de enskilda fallen (Teorell – Svensson: 2007: s.16, 80). Låt mig återkomma till huruvida den här studien är intensiv, trots inslag av både kvantitativ- och kvalitativ metod.

2.1.1 Uppsatsens metod

För att initialt pröva det centrala sambandet mellan socialt kapital och mobbning analyseras statistik i två komparativa fallstudier. Den granskningen ligger till grund för den senare, mer kvalitativa, analysen av den ena komparativa studien. Analysenheterna är stockholmskommunerna Nynäshamn och Ekerö samt Österåker

och Upplands Väsby. Valet av analysenheter motiveras senare. Den ena jämförande fallstudien användas enbart i den kortare kvantitativa undersökningen. Den andra komparativa studien, mellan Ekerö och Nynäshamn, analyseras djupare och utgör merparten av analysen. Undersökningen har inslag av både kvalitativ och kvantitativ metod, för att på bästa sätt bemöta uppsatsens syften. Analysen är kvantitativ i granskningen av statistik som lärartäthet, valdeltagande och föreningsaktivitet, och kvalitativ i analysen av kommunernas hemsidor och budgetar. För att återkoppla till Teorells och Svenssons resonemang så bör undersökningen således förbli intensiv. Statistiken används i en kvalitativ kontext. Uppsatsens metod är följaktligen framförallt kvalitativ och intensiv.

Undersökningen ämnar att belysa skillnaden i hur det sociala kapitalet kan vara en förklaring till varför två, i många stycken, lika kommuner skiljer sig så markant i antalet mobbningsanmälningar. För att pröva det sambandet och samtidigt använda både Rothsteins och Putnams hypoteser kring det sociala kapitalets ursprung, bör en kombination av kvantitativ och kvalitativ metod var mest adekvat. När undersökningen påbörjades fann jag att materialet var mer kvantitativt än vad jag förmodat. Därför valde jag att addera ytterligare en komparativ studie mellan två kommuner i den kvantitativa granskningen. Syftet med detta var att ytterligare pröva sambandet mellan socialt kapital och mobbning. Det fanns dock bara utrymme att utföra den kvalitativa undersökningen på en komparativ studie.

Att analysera mobbningsproblemet genom en fallstudie med bara ett fall, hade också varit intressant. Då hade fokus riktats mot ett mer unikt fall. Exempelvis genom att analysera en skola där en mobbad elev inte fått den hjälp hen behövt. Eller en skola som alltid eller aldrig haft problem med mobbning. Resultatet av den studien hade troligtvis också kunnat berätta mycket om mobbningsproblemet i stort. Dock fann jag det svårare att lika påtagligt undersöka det sociala kapitalets påverkan, vilket förhoppningsvis kan bli tydligare i en jämförande fallstudie.

2.1.2 En förklarande studie

Som beskrivs i det inledande kapitlet så ämnar den här studien att vara en förklarande studie. Studiens frågeställning ”Hur kan nivån av socialt kapital vara en av förklaringsmekanismerna till mobbning, och hur skapas det sociala kapital som påverkar mobbningen?” ger upphov till en förklarande studie som ska bidra i besvarandet av den större bakomliggande varför-frågan: varför uppstår mobbningen i skolan? Vidare utreds hur socialt kapital kan vara en orsak till mobbningen. Orsaksanalysen formeras genom att socialt kapital är den oberoende förklaringsvariabel medan mobbningsanmälningarna från år 2015 utgör den beroende variabeln. Det finns risker med att använda mobbningsanmälningar som en variabel i en undersökning. Möjligen finns ett mörkertal när mobbningsfall som inte anmälts inte redovisas i skolinspektionens siffror. Emellertid tror jag att skolinspektionens statistik är den bästa mobbningsstatistiken jag kan hitta.

Det här forskningsproblemet skulle även kunna analyseras med hjälp av en värderande studie. I sådant fall hade studien kunnat utgå utifrån det tidigare diskuterade lagförslaget som Friends lagt fram. Enligt Friends behövs det mer

resurser till elevhälsan i skolorna, bland annat flera skolkuratorer (Friends B: 2016). Forskningsproblemet hade härigenom omvandlats till en normativ undersökning, när studien behandlar resursprioriteringar (Teorell – Svensson: 2007: s.27-33). Analysenhetsvalet hade fortfarande kunnat vara ett antal kommuner med liknande förutsättningar men med olika utfall i mobbningsanmälningar. Analysen skulle fokuserat på antalet timmar skolkuratorerna befinner sig på skolan, samt hur många elever kuratorerna har ansvar för. Skulle undersökningen finna ett samband, finns det kanske fog till att stödja Friends förslag. Anledningen till att jag inte valt att gå vidare den vägen är att jag ser problem med vilken statsvetenskaplig teoretisk förankring studien skulle kunna ha. Möjligtvis skulle studien kunna bli teoriutvecklande, om analysens resultat säger att fler kuratorer per skola leder till mindre mobbing. Emellertid fann jag det mer intressant att involvera teorin om socialt kapital i undersökningen, vilket lämpar sig bättre i en intensiv komparativ fallstudie.

2.1.3 Teoriprovande och teoriutvecklande

Det är av stor vikt att en uppsatsundersökning anknyter till en teori. Således kan forskningens resultat sammanbindas med en teoribildning, vilket förutsätter en principiellt intressant frågeställning (Teorell – Svensson: 2007: s.43-46). Frågan är dock i vilket avseende teorin används. Den här studien kommer att vara både teoriprovande och teoriutvecklande. En utpräglad teoriprovande studie, handlar precis som namnet antyder att forskaren vill undersöka och testa om teorin stämmer. Följaktligen bör inte empirin granskas innan hypoteserna för studien formuleras. I en renodlad teoriutvecklande studie ska istället forskaren inte ha några på förhand konstruerade teoretiska ramverk innan undersökningen tar vid. Så att resultatet kan utveckla en teori.

Den här uppsatsens analys kommer att inneha både teoriprovande- och teoriutvecklande inslag. Det finns tidigare forskning som beskriver sambandet mellan socialt kapital och ungas välmående. Dock är sambandet mellan teorin om socialt kapital och mobbningen i skolorna inte så utforskat. I jämförelsen mellan Rothstiens och Putnams perspektiv, finns det möjligheter att utveckla en inriktning inom socialt kapital som behandlar mobbningen. Låt säga att studiens resultat fastslår att ju större del av kommunbudgeten som spenderas på föreningsliv, desto mindre är mobbningen. Det resultatet skulle kanske kunna bedömas som en ny infallsvinkel av socialt kapital.

Enligt Teorell och Svensson är det inte essentiellt att klargöra om studien blir teoriprovande eller teoriutvecklande innan forskningen har påbörjats. Det är normalt att utfallet blir en blandning (Teorell – Svensson: 2007: s.50-54). Emellertid är det viktigt att under hela forskningsprocessen vara väl medveten om att hela studien ska kunna sammankopplas till statsvetenskapliga teoribildningar.

2.2 Komparativ fallstudie

I syfte att besvara frågeställningen används två komparativa fallstudier. Undersökningen kommer att vara av mest lika-design. Mest lika-design genomförs genom att granska analysenheter med liknande förutsättningar som har skiljaktiga utfall. Därigenom minskar risken för att den okända variabeln - som studien ämnar undersöka - kan förklaras av någon annan faktor (Esaiasson m.fl.: 2012: s.101-104). Med hjälp av en komparativ fallstudie med en mest lika-design, kan studien således granska graden av socialt kapital. Vidare finner jag metoden användbar eftersom att studien ställer två teoretiska perspektiv av socialt kapital mot varandra. Sålunda kan studien förhoppningsvis även indikera från vilket håll det sociala kapitalet tydligast har sitt ursprung i mobbningsfrågan. För att ha utrymme att göra en sådan intensiv studie, är en komparativ fallstudie med få analysenheter lämplig.

Metoden är också väl vald för att studiens ska kunna bidra till forskningen om mobbing. Om undersökningens resultatet i bästa fall kan påvisa varifrån de sociala normer som påverkar mobbningen kommer ifrån, bör resultatet vara till gagn för samhällets intresse. Förhoppningen är att den här metoden ska kunna påvisa det sociala kapitalets påverkan.

2.3 Analysenheter

Som redogjorts tidigare så är antal mobbningsanmälningar år 2015 den beroende variabeln och det sociala kapitalet den oberoende variabeln. Att bland Sveriges 290 kommuner finna ett antal kommuner som är identiska men med olikartade grader av mobbing, är naturligtvis svårt. Att hitta perfekta homogena analysenheter, är ett erkänt problem när en mest lika-design ska utföras (Esaiasson m.fl: 2012: s.103).

Faktorerna som övervägdes i mitt val av kommuner var antalet invånare, geografiskt position och medelinkomst. De valda analysenheterna för den mer omfattande undersökningen är Nynäshamn och Ekerö. Båda kommunerna hade år 2015 omkring 30 000 invånare. Ekerö 26 984 och Nynäshamn 27 500 invånare (SCB A: 2016). Kommunerna är belägna i närheten av Stockholm och har rikligt med naturområden såsom närhet till skog och vatten. Kommunerna skiljer sig något när det kommer till medelinkomst. Nynäshamns medelinkomst för år 2015 var cirka 262 400, och i Ekerö samma år 323 000 (SCB B: 2016). Givetvis hade det kanske varit bättre om kommunerna hade haft exakt samma medelinkomst men så ser verkligheten inte ut. Den här olikheten bedömer jag inte som avgörande i mitt val. I utfallet, antal anmälda mobbningsfall till skolinspektionen, så skiljer sig kommunerna kraftigt. År 2015 hade Ekerö endast 6 anmälningar, vilket är ungefär 2 mobbningsanmälningar per 1000 elever. Det kan ställas i kontrast till Nynäshamn, som redovisar 41 fall av mobbningsanmälningar, vilket är cirka 17 anmälningar per 1000 elever. (Skolinspektionen: 2016) (Skolverket: 2016: Se *bilaga C*).

För den andra komparativa studien, som enkom används i sökandet efter sambandet mellan socialt kapital och mobbning, är Österåker och Upplands Väsby valda. Kommunerna är, likt föregående exempel, belägna i närheten av Stockholm och avståndet mellan kommunerna är relativt litet. Båda kommunerna har omkring 42 000 invånare (SCB A: 2016), och medelinkomsten är tämligen lik. Upplands Väsby's medelinkomst var 2015 ungefär 300 000 kr och ca 280 000 kr i Österåker (SCB B: 2016). År 2015 hade Österåker ungefär 3, och Upplands Väsby 10 mobbningsanmälningar per 1000 elever. (Skolinspektionen: 2016) (Skolverket: 2016: Se *bilaga C*). Det är ett olikartat utfall, även om det inte är lika starkt som i den tidigare jämförelsen. Som nämnt i början av stycket är det svårt att finna idealiska analysenheter som passar in i en mest lika-design. Troligen är dessa val ändå tillräckligt bra för att vara fundament till en givande analys. Kommunerna är inte identiska men ändå lika varandra på flera punkter, samtidigt som de uppvisar stora skillnader i antalet anmälda mobbningsfall.

3 Teori

I det här kapitlet ska studiens teoretiska ramverk avhandlas och kopplas samman till uppsatsens ämne och syften. Som tidigare redogjorts för, grundas undersökningen på teoribildningar inom socialt kapital. Följaktligen kommer kapitlet initialt att förklara vad socialt kapital är, för att sedan redogöra olika discipliner inom teoribildningen. Fokus riktas på forskarna Robert D. Putnams och Bo Rothsteins perspektiv på teorin. Det är deras inriktningar inom teorin som ska utgöra grunden för operationaliseringen. Jag finner att deras perspektiv kan vara lämpliga i den här studien, eftersom att Rothstein och Putnam har olika förklaringar till hur socialt kapital uppstår. Således kan studien förhoppningsvis lyckas undersöka socialt kapital från två olika håll, samt besvara vilket perspektiv som är mest relevant i mobbningsfrågan. Den här diskussionen återupptas i avsnittet om studiens operationalisering.

Teoriavsnittet har för avsikt att förklara och diskutera socialt kapital i allmänhet och de delar av teorin som är relevanta för uppsatsens analys i synnerhet. Emellertid redogörs även delar av teorin som inte är i direkt anslutning till studiens undersökning. Jag anser att det är mycket relevant att redovisa en bred teoretisk bakgrund för att läsaren ska betrakta operationaliseringen och analysen som akademiskt trovärdig. Härigenom kan studien förhoppningsvis uppnå en högre grad av intersubjektivitet. Hög intersubjektivitet antyder i det här sammanhanget att uppsatsen är transparent med vilka teoretiska val undersökningens operationalisering och analys vilar på. För att upprätthålla en högre grad av intersubjektivitet krävs det även att jag senare ämnar utföra undersökningen så objektivt som möjligt. De metodologiska och teoretiska valen i en uppsats ska inte präglas av forskarens egna ståndpunkter (Teorell – Svensson: 2007: s.280-281).

3.1 Socialt kapital

När socialt kapital åsyftas är det oftast nivån av tillit och förtroende medborgarna i ett samhälle känner sinsemellan, samt gentemot staten och dess myndigheter. Det är den sociala tilliten som utgör grunden för graden av socialt kapital (Rothstein: 2003: s.15). De explicita teoretiska definitionerna som ska nyttjas i analysen återkommer jag till i operationaliseringsavsnittet. Det finns olika discipliner inom socialt kapital. Många forskare är överens om att högt socialt kapital leder till effektiva, produktiva och välmående demokratiska samhällen. En stark social sammanhållning i ett samhälle tenderar att resultera i positiva effekter för hela samhället (Putnam: 2006: s.344-345) (Nyquist: 2005: s.75). Vad forskarna inte är överens om är främst hur socialt kapital uppstår.

Under första halvan av 1900-talet så behandlade forskningen framförallt det individuella sociala kapitalet. Om person X känner ett visst antal personer har hen fördelar utifrån ett stort nätverket. James Coleman var en av de tidigare forskarna som analyserade det sociala kapitalet i den här kontexten. Ett bra exempel på hur socialt kapital analyserades på mikronivå är den så kallade nätverksinriktningen, som Coleman med flera stod bakom. Nätverksinriktningen vilar på två ben, resurs- och investeringshypotesen. Hypoteserna förklarar att individen utvecklas med hjälp av större sociala resurser, och att individen investerar i nya sociala relationer utifrån de förväntade förmånerna en viss relation kan medföra (Nyquist: 2005: s.75-77).

3.1.1 Robert D. Putnam

Socialt kapital utvecklades till en mer allmänt känd teoribildning när amerikanen Robert D. Putnam under 1990-talet utforskade det sociala kapitalets tillstånd och konsekvenser på makronivå. Putnam undersökte bland annat varför vissa regioner i Italien hade bättre utvecklade samhällen och fungerade institutioner än andra utifrån socialt kapital, vilket presenterades i boken "Den fungerande demokratin". Enligt Putnams resultat så finns det ett uppenbart samband mellan starkt socialt kapital och välutvecklade samhällen med fungerande institutioner. I synnerhet pekar Putnam på att frivilligt socialt deltagande i exempelvis föreningslivet, ger positiva effekter för samhället. Socialt utbyte och samarbete skapar en stark medborgaranda som sprider goda spiraler i samhället (Putnam: 2011: s.198-199).

Vidare beskriver Putnam i sin bok "Den ensamme bowlaren", att en bra integrering och samhörighet i ett samhälle även leder till bättre fysisk- och psykisk hälsa. Exempelvis påstår Putnam att när en person med stort nätverk blir sjuk, så kan hen få stöd från sina vänner. Alltifrån ekonomisk hjälp till mänsklig omtanke. I områden där medborgarna känner varandra väl, finns det också större möjligheter att opponera sig emot destruktiva krafter, såsom brottslighet eller dålig sjukvård (Putnam: 2006: s.344-350). För att kort återknyta till uppsatsens hypoteser, vill jag här se en förankring till mobbning. I en kommun med starkt socialt tillit medborgarna emellan kan det finnas fog att tro att föräldrar och skolor samarbetar och motverkar mobbning effektivare. Pondera att flera familjer i ett område känner varandra väl. Då kanske det är flera föräldrar som är angelägna om att deras barn ska bemöta andra barn i skolan med respekt.

3.1.2 Bo Rothstein

I Robert Putnams studiers kölvatten finns det inte bara sympatisörer. Den svenska forskaren Bo Rothstein har i sin bok "Sociala fällor och tillitens problem" från år 2003 kritiserat och ställt sig frågande till delar av Putnams forskning. Rothstein kritiserar exempelvis Putnams förklaring att det sociala kapitalet utgörs av medverkandet i sociala nätverk samt normer om ömsesidighet och mellanmänniskt tillit. Den här förklaringen är enligt Rothstein allt för vid då den involverar ett beteende, en attityd och en norm. Istället menar den svenske forskaren att det endast

är graden av tillit som är det relevanta för att mäta socialt kapital. Det är den tilliten som sedan förstärker föreningslivet och andra sociala utbyten. Till skillnad från Putnam argumenterar Rothstein alltså för att den sociala tilliten inte skapas i dessa sammanslutningar, utan sedan tidigare finns hos föreningsutövarna. Rothstein ser också stora brister i Putnams syn på att alla sociala sammanslutningar leder till starkt socialt kapital. Istället förklarar den svenske forskaren att många sociala sammanslutningar skapar motsättningar mellan grupper i samhället. Det kan vara kriminella nätverk eller motorcykelgäng som bråkar med varandra eller bedriver kriminell verksamhet. Sådana sociala starka sammanslutningar leder istället till negativa konsekvenser för samhällets utveckling (Rothstein: 2003: s.111).

Om vi hypotetiskt skulle låta Rothstein och Putnam granska mobbningen i Sverige utifrån socialt kapital, skulle möjligen Rothstein vilja studera hur myndigheterna och skolan ”tar hand om” eleverna, medan Putnam kanske valt att undersöka hur starkt föreningslivet är. Kanske skulle Rothstein hävda att ett starkt föreningsliv för unga även kan ge negativa konsekvenser. Som att otryggheten i skolornas omklädningsrum (Friends A: 2016: s.20) förmodligen även kan upplevas i idrottssammanhang, där vuxna inte alltid är närvarande.

3.1.3 Dimensioner av socialt kapital

Inom den här teorin finns det en distinktion mellan så kallat överbryggande och sammanbindande socialt kapital. Överbryggande socialt kapital uppstår precis som begreppet antyder när sociala formeringar skapas med medlemmar från olika grupper i ett samhälle. Exempel kan vara medborgarrörelser, ungdomsföreningar eller andra organisationer som sammanför människor från olika håll. Överbryggande socialt kapital kan även betecknas som inkluderande socialt kapital. Sammanbindande socialt kapital skapas i mer inbundna grupper än det överbryggande sociala kapitalet. Exempelvis slutna klubbar eller religiösa sammanslutningar. Här förenas ofta människor med gemensamma intressen och liknande kulturell eller etnisk bakgrund. Putnam beskriver den svarta kyrkans starka sammanhållning i USA, som en sammanslutning där det finns ett starkt sammanbindande socialt kapital. Sammanbindande socialt kapital är även benämnt som exkluderande socialt kapital (Putnam 2006: s.23).

Den här skillnaden är dock inte så ”antingen eller”, som man kan misstänka. Det finns exempel på grupper som har både sammanbindande och överbryggande socialt kapital. Det kan även vara lätt att tro att det endast är sammanbindande, inkluderande socialt kapital som leder till positiva konsekvenser. Så ser inte verkligheten ut. Båda dimensionerna av socialt kapital kan leda till negativa och positiva konsekvenser. För att dela upp följderna av socialt kapital kan vi studera privata och offentliga varor av socialt kapital. Om en förening bildas för att dela på bilar, så resulterar det förhoppningsvis i att varje medlem kommer att minska sina egna miljöutsläpp. Det kan betraktas som en positiv konsekvens för offentligheten, således en offentlig vara. Samtidigt kan du som medlem i bildelarföreningen ha möjligheten att knyta nya kontakter, vilket är en privat vara (Putnam: 2006: s.19-25). I en kommun där färre elever är utsatta för mobbning, kan vi tänka oss att det

leder till positiva konsekvenser för både eleverna (privat vara) och kommunen (offentlig vara). En lägre nivå av diskriminering i skolan kan ge eleverna större möjligheter att utvecklas och mindre extrainsatser av kommunen mot mobbing.

3.2 Det sociala kapitalets påverkan på barn

”Statistiskt är sambandet mellan rikligt socialt kapital och positiv utveckling för barn så nära det perfekta som samhällsvetarna över huvud taget finner i dataanalyser av detta slag” (Putnam: 2006: s.312).

”[...] barnmisshandel förekommer oftare där grannsammanhållningen är sämre” (Putnam: 2006: s.313).

I den här paragrafen beskrivs hur socialt kapital kan appliceras på mobbningsproblemet, genom att beskriva hur socialt kapital kan påverka unga. Mycket forskning indikerar att barns utveckling både i och utanför skolan är sammankopplat med det sociala kapitalet. Putnam beskriver att parametrar som familjens sociala nätverk och förtroende för barnen kan vara avgörande för deras barndomstid. Annie E. Casey foundation har utformat modellen ”Kids Count”, som mäter hur väl barnens välfärd fungerar i ett område. Kids count analyserar faktorer som kan beskriva hur barnen mår i ett område. Däribland finns parametrar som andelen barn i fattigdom, ungdomsbrottslighet, dödsfall bland unga, tonårsföräldrar samt andelen unga som inte avslutar gymnasiet.

Det sociala kapitalet påverkar många av dessa faktorer. Lågutbildade har till exempel ofta en lägre grad av socialt deltagande. Putnam hävdar att det finns en stark korrelation mellan kids count och nivån av socialt kapital. Enligt hans granskning av amerikanska delstater så har de med högt socialt kapital även hög nivå av kids count. Av kids counts faktorer förefaller enbart fattigdom vara mer avgörande för barnens välbefinnande, än det sociala kapitalet (Putnam: 2006: s.311-315). Jag anser att det här sambandet, mellan barns välbefinnande och socialt kapital, kan försvara tesen att socialt kapital sannolikt kan påverka mobbningsnivån.

3.2.1 Ömsesidighet och deliberativ kommunikation

För att få en djupare förståelse för hur socialt kapital kan påverka ungas välbefinnande kan vi även ta hjälp av Putnams reflektioner kring ömsesidighet. Det finns en naturlig ömsesidighet mellan människor som känner förtroende för varandra. *Om du ställer upp för mig, ställer jag upp för dig.* Det kan därefter skapas goda cirklar i samhället, som leder till mer tilltro mellan människor och myndigheter. Generaliserad ömsesidighet kan sedermera uppnås, vilket innebär att du känner så starkt förtroende att du gör en tjänst för någon, utan att kräva något tillbaka. Övertygelsen att du får hjälp av någon annan i samhället vid ett annat tillfälle är tillräckligt stark. Samhällsengagemang och frivilligt deltagande i

föreningsliv ger enligt Putnam upphov till generaliserad ömsesidighet (Putnam: 2006: s.21-22).

Den direkta motsatsen till generaliserad ömsesidighet är när medborgarna varken litar på varandra eller tror att någon annan vill ställa upp för en. Då sprids istället onda cirklar i samhället (Rothstein: 2003: 14, s.189). Den här diskussionen tangerar John Plats idé om den sociala fällans logik. Den sociala fällans logik förklarar att alla vinner om alla väljer att samarbeta. Emellertid är det hopplöst att samarbeta om du inte litar på att alla andra samarbetar. Således kan det vara förnuftigt att avböja samarbete, i sammanhang där alla inte går att lita på. Det förklarar hur avsaknaden av socialt tillit kan spridas (Rothstein: 2003: s.21, 82). Den här teoretiska förklaringen kanske även kan förklara hur mobbning kan vara en del av ond cirkel som bara leder till ännu svagare socialt kapital. Mobbningen kanske både är en konsekvens och orsak till svagt socialt kapital.

Forskaren Elinor Ostroms studier berättar att socialt tillit även hör ihop med deliberativ demokrati. Deliberativ demokrati är en demokrati där medborgarnas förtroende för varandra avspelas i viljan att lyssna på varandras åsikter. Genom förtroendet skapas härigenom en positiv deliberativ kommunikation. Det förutsätter att det finns en tro på att motståndaren är villig att göra detsamma, likt generaliserad ömsesidighet. När medborgare känner tillit till varandra, finns det större möjligheter för en allt mindre dogmatisk debatt mellan olika grupper i samhället. Det leder till bättre samarbete i allmänhet (Rothstein: 2003: s.85-86, 292). Ömsesidighet är en konsekvens av tillit, och möjligen är den deliberativa kommunikationen nästa steg. För att återknyta till socialt kapital: Högt socialt kapital inom ett samhälle leder till en starkare social tillit mellan medborgarna. Den starkare tilliten kan resultera i att människorna är mer benägna att ställa upp för varandra, samt att lyssna på varandra. Den här typen av ömsesidighet kan kanske även påverka mobbningen i skolan. Jag återkommer senare till den här kopplingen, för att förklara hur socialt kapital kan kopplas mobbning. Låt oss nu gå vidare till att studera hur forskarna anser att socialt kapital uppstår.

3.3 Hur skapas socialt kapital?

Putnam definierar socialt kapital som: "[...]inslag i samhällsorganisationen, till exempel förtroende, normer och nätverk, som kan förbättra samhällseffektiviteten genom att underlätta samordnade operationer" (Putnam: 2011: s.188).

Rothsteins definition av socialt kapital indikerar att socialt kapital är summan av antalet kontakter en individ har multiplicerat med graden av förtroende i dessa relationer: "Ju fler människor i ett samhälle (eller i en organisation) som har många spridda sociala relationer med andra människor som de anser vara pålitliga, desto större är tillgången på socialt kapital i det samhället (eller organisationen)" (Rothstein: 2003: s.112).

Putnam och Rothstein har följaktligen skilda idéer av vad socialt kapital är. Den mest uppenbara skillnaden forskarna emellan är dock synen på hur socialt kapital skapas. Putnam argumenterar för att det sociala kapitalet uppstår i det frivilliga

deltagandet i föreningar och i sammanhang där medborgare utför något typ av samarbete. Oavsett om det är informella möten som kortspel eller restaurangbesök, eller om det är formella sammanträden i kyrkan eller idrottsföreningar, så skapar det en tillit mellan medborgarna. Denna tillit utgör sedan fundamentet till det sociala kapitalet som avspeglar sig på resten av samhället.

I kontrast till Putnam argumenterar Bo Rothstein i sin bok ”Sociala fällor och tillitens problem” att den sociala tilliten uppkommer i myndigheters bemötande och hantering av medborgarna. Rothstein kritiserar Putnams idéer om att deltagandet i sig alstrar tillit. Istället tror Rothstein att deltagarna sedan tidigare besitter en tilltro till andra medborgare. Den här tesen finner han empiriskt stöd ifrån i undersökningar som visar att aktiva medlemmar i föreningar inte känner högre tillit än inaktiva medlemmar. Således bör inte den sociala tilliten avspeglas utifrån själva deltagandet (Rothstein: 2003: 153). Istället vill Rothstein förklara det sociala kapitalets uppkomst från ett uppifrån-perspektiv. Att det sociala kapitalet har sitt ursprung i statens sätt att styra landet. Följaktligen kan det sociala kapitalet både raderas och skapas utifrån myndigheterna och offentliga institutionerna. Han beskriver det som en kausal mekanism. Om medborgarna kan lita på myndigheter och tjänstemän, som kommuner och poliser, kommer tilliten att spegla deras beteende och handlande. Framförallt deras tillit till andra medborgare och myndigheter (Rothstein: 2003: s.174, 189).

4 Operationalisering

I det här kapitlet ämnar jag precisera hur studiens operationalisering kommer att utformas. Vad som ska mätas och hur det ska mätas. Operationaliseringen är fundamentet för analysens resultat och således en viktig del av uppsatsen. Den här studien ska undersöka och mäta nivån av socialt kapital i ett antal olika kommuner, därmed ska socialt kapital operationaliseras. För att göra ett begrepp eller en teori mätbar, krävs det att begreppet eller teorin omsätts till en teoretisk och operationell definition (Teorell – Svensson: 2007: s.39). Till hjälp tar undersökningens operationalisering ansats i både Rothsteins och Putnams perspektiv. För att studiens resultat ska vara så trovärdigt som möjligt, är det viktigt att eftersträva hög resultatsvaliditet. Med hög resultatsvaliditet krävs det en hög begreppsvaliditet och en god reliabilitet. Om undersökningen lyckas mäta det som ämnas mätas, genom att de operationella indikatorerna är härledda från sitt ursprung, ur de teoretiska definitionerna, kan en god begreppsvaliditet uppnås. Om jag därefter lyckas använda de operationella indikatorerna korrekt i granskningen av materialet, så kan även undersökningen nå en hög grad av reliabilitet (Esaiasson m.fl. 2012: s.57 – 63).

4.1 Att operationalisera socialt kapital

Många forskare har tidigare prövat att mäta socialt kapital. Socialt kapital kan operationaliseras på åtskilliga sätt, beroende på vilka faktorer som forskaren ser som relevanta. Det är essentiellt vilket socialt kapital som ämnas mätas, om det är på ett individuellt eller kollektivt plan. Eftersom den här studien ska undersöka ett samband mellan socialt kapital och mobbingen på kommunnivå, så är det kollektivt socialt kapital som ska mätas. I en mer fördjupad studie om några specifika mobbningsfall, hade det varit mer relevant att mäta det individuella sociala kapitalet. Då hade det varit intressant att undersöka om mobbare har brist av socialt kapital etc.

Att mäta socialt kapital genom att analysera nivån av deltagande i föreningsliv är ett vanligt tillvägagångsätt när det ska mätas på kollektiv nivå. Mätmetoden har sin grund i Putnams studier. Andra exempel är mätningar av röstdeltagande, medlemsantal i kyrkan, civilstånd, antalet sociala kontakter eller hur grannskapsgemenskapen tar sig uttryck. Olika forskare har valt olika metoder, som varit bäst lämpade för just deras undersökning. Emellertid eftersträvar alla att förstå hur starka de sociala banden är mellan medborgarna, samt förtroendet till varandra och samhället (Nyqvist: 2005: s.79-84). Naturligtvis tar den här studien inspiration från tidigare undersökningar. Exempelvis kommer en analys av

föreningslivet att utföras. Några av studiens operationella indikatorer ska mäta nivån av socialt kapital, medan andra gör anspråk på att uppskatta hur starka krafterna är som skapar det sociala kapitalet. Socialt kapital är ganska abstrakt, således tycker jag att det är befogat att mäta de krafter som skapar socialt kapital och därigenom få kännedom om utfallet. Varför socialt kapital kan kopplas till mobbningen i skolan beskrivs i teoriavsnittet, och den diskussionen återkommer även i analyskapitlet.

4.2 Teoretiska och operationella definitioner

Som ett av uppsatsens syften, att förstå hur det sociala kapitalet uppstår i anslutning till mobbning, tar studien hjälp av både Rothsteins och Putnams teoretiska definitioner. Deras teorier utgör således grunden för de operationella definitionerna.

4.2.1 Teoretiska definitioner

Bo Rothsteins teoretiska definition av socialt kapital:

”Ju fler människor i ett samhälle (eller i en organisation) som har många spridda sociala relationer med andra människor som de anser vara pålitliga, desto större är tillgången på socialt kapital i det samhället (eller organisationen)” (Rothstein: 2003: s.112).

Robert D. Putnams teoretiska definition av socialt kapital: ” [...] inslag i samhällsorganisationen, till exempel förtroende, normer och nätverk, som kan förbättra samhällseffektiviteten genom att underlätta samordnade operationer” (Putnam: 2011: s.188).

När jag studerar de här teoretiska definitionerna av socialt kapital finner jag det svårt att se vilka operationella indikatorer som är mest lämpade för vaderna synsätt. I strävan om att använda båda forskarnas åskådning, vill jag återkoppla till deras precisering av hur socialt kapital skapas, för att sedan göra en operationell definition. Den här distinktionen redogjordes i ett föregående kapitel, men nu följer en upprepning. Allt för att studiens operationalisering ska vara så motiverad som möjlig.

Rothsteins definition av hur socialt kapital *skapas* :

” [...]Det sociala kapitalet både kan skapas och förstöras genom statens olika sätt att organisera de offentliga institutionerna som skall genomföra den offentliga politiken.” (Rothstein: 2003: s.189).

Putnams definition av hur socialt kapital *skapas*:

”Sammanslutningar bland medborgarna bidrar till demokratins effektivitet och stabilitet[...]både på grund av av sina >interna< effekter på enskilda medlemmar och på grund av sina >externa< effekter på staten”. (Putnam: 2011: s.104).

Rothstein fokuserar på statens utövande genom sina institutioner och myndigheter, medan Putnams anser att socialt kapital skapas i sammanslutningar mellan medborgare. För att realisera en mätning av teorin krävs det att deras

teoretiska definitioner operationaliseras, görs mätbart (Teorell – Svensson: 2007: s.39). Följaktligen omsätter jag deras theoretiska definitioner av hur socialt kapital skapas till följande operationella definitioner:

Min operationella definition av Putnams syn på hur socialt kapital skapas: Nivån av socialt kapital bestäms utifrån nivån medborgarna frivilligt umgås och samarbetar. Därefter sprids tilliten i samhället.

Min operationella definition av Rothsteins syn på hur socialt kapital skapas: Nivån av socialt kapital bestäms utifrån hur väl myndigheterna tar hand om medborgarna, och således sprider tilliten i samhället.

4.2.2 Operationella indikatorer

Nästa steg är att klargöra vad som ska mätas. Det här stycket ska förklara hur de operationella definitionerna kan mätas genom olika operationella indikatorer, samt hur de valda operationella indikatorerna kan kopplas till forskarnas modeller. För att pröva sambandet mellan socialt kapital och mobbning kommer analysen initialt att använda röstdeltagande och ungdomsbrottslighet som operationella indikatorer för socialt kapital. De faktorerna kan spegla invånarnas förtroende för samhället och därigenom anslutas till socialt kapital. Röstdeltagande kan berätta om tilltron till politikerna som styr samhället, och ungdomsbrottsligheten kan ses som en indikator på tryggheten i samhället. Indikatorerna har använts i tidigare undersökningar av socialt kapital (Nyquist: 2005: s.75) (Eriksson: 2003: s:39,42). Det finns ingen direkt koppling till Rothstein eller Putnam, eftersom att den jämförelsen utförs i den mer omfattande kvalitativa analysen av Ekerö och Nynäshamn. I den granskningen kommer analysen att vila på indikatorer från Rothsteins och Putnams perspektiv, som redovisas hädanefter.

För att undersöka det sociala kapitalet från Bo Rothsteins perspektiv kommer jag att undersöka följande parametrar:

- Lärartätheten i skolan.
- Lärarnas pedagogiska utbildning.
- Kommunernas utgifter för utbildning och elevhälsa.

Lärartätheten samt nivån på lärarnas pedagogiska utbildning kan indikera möjligheterna för eleverna att erhålla goda sociala normer i skolorna. Den här kopplingen går att finna stöd för i teoriavsnittet, som beskriver hur bra skolmiljö kan skapa deliberativ kommunikation och påverka socialt kapital positivt. Rothstein anser att det sociala kapitalet framställs av myndigheternas hantering av medborgarna. Följaktligen finner jag det naturligt att studera förhållandena i skolorna.

För att undersöka det sociala kapitalet utifrån Robert Putnams perspektiv kommer följande indikatorer att analyseras:

- Antalet medlemmar i idrottsföreningar.
- Kommunens stöd till idrotts- och kulturverksamheter.

- Ungas deltagande i idrottslivet.

I Putnams förklaring för hur det sociala kapitalet skapas genom frivilligt socialt deltagande i föreningsliv, är medlemskap i föreningar en självklar operationell indikator. Att det är just idrottsföreningar som tas in i undersökningen beror på att det blir allt för omfattande att studera alla föreningsbildningar i kommunerna. Idrottslivet är starkt i Sverige och idrottsföreningar är det vanligaste föreningsammanslaget för unga (SCB: 2009: s.19-20). Det är det totala medlemskapet i idrottsföreningarna som ingår i undersökningen, inte bara unga medlemmar. Som tidigare redogjorts för så vill jag mäta det kollektiva sociala kapitalet i kommunerna. Vi kan anta att vuxnas normer och sociala kapital påverkar deras barn. Därför är det relevant för den här studien att undersöka föreningslivet bland både unga och vuxna. Kommunernas budgetplaner ska även analyseras för att studera hur kommunerna investerar i föreningslivet. Goda resurser ger sannolikt bättre förutsättningar för kommunens invånare att forma större sociala sammansättningar. Den här parametern tangerar även Rothsteins syn på hur det sociala kapitalet skapas.

5 Analys

I det här kapitlet ska uppsatsens teoretiska verktyg konfronteras med empirin. Analysens grunder och tillvägagångsätt har jag redogjort för i det föregående kapitlet. För att återknyta till studiens frågeställning och intentioner, följer härmed en kort sammanfattning från tidigare avsnitt innan undersökningen påbörjas. Den här uppsatsens två syften är:

1. Att undersöka sambandet mellan kommuners sociala kapital och nivån av mobbningen i skolan.
2. Att förstå vilken av Bo Rothsteins eller Robert D. Putnams teoretiska förklaringar som bäst kan beskriva hur socialt kapital påverkar mobbning.

För att undersöka om det finns samband mellan mobbning och socialt kapital, så utförs två separata komparativa undersökningar. Därefter tar studien ett intensivare grepp om det ena fallet, för att försöka förklara hur det sociala kapitalet skapas och påverkar mobbningen.

5.1 Material

Det kvantitativa materialet består av statistik över nivån på föreningsaktiviteten, skolans resurser i kommunerna, ungdomsbrottslighet och röstdeltagande. Materialet är hämtat från Riksidrottsförbundet, SCB, Skolinspektionen, Barnombudsmannen, Valmyndigheten och Kolada, *databasen för kommuner och landsting*. Till den mer kvalitativa granskningen används, utöver det ovannämnda materialet, information från de berörda kommunernas hemsidor såsom budgetar och verksamhetsmål. Det här materialet avser att följa uppsatsens syfte, frågeställning och metodik.

5.2 Undersökning

Undersökningen analyserar initialt de neutrala operationella indikatorerna. Det vill säga de indikatorerna som går att anknyta till både Rothstein eller Putnam, för att undersöka om det råder ett samband mellan socialt kapital och mobbning. Den

granskningen utförs på båda de komparativa studierna. Vidare används indikatorerna från Putnam och Rothstein separat i den mer ingående undersökningen av Nynäshamn och Ekerö. Sedan sammanbinds resultaten i en diskussion och analys, där uppsatsens frågeställning ämnar besvaras. Studiens resultat sammanfattas därefter.

5.2.1 Sambandet

Som underlag för att granska sambandet mellan socialt kapital och mobbningsnivån, har jag valt att inledningsvis utföra två separata komparativa studier: Österåker – Upplands Väsby och Ekerö – Nynäshamn. Som metodavsnittet redogjort mer utförligt för så hade Nynäshamn, trots likheterna med Ekerö, ett betydligt större antal mobbningsanmälningar år 2015. Likartade förhållande och utfall gäller för Österåker och Upplands Väsby.

Följaktligen kan båda de komparativa studierna undersöka huruvida nivån av socialt kapital kan vara en orsak till mobbningen. Nivån av socialt kapital mäts här med röstdeltagande och nivån av ungdomsbrottslighet. Det är två faktorer som tidigare är förknippade med socialt kapital, och kan visa prov på invånarnas förtroende till samhället. Ju mer socialt kapital, desto mindre ungdomsbrottslighet och högre röstdeltagande.

Tabell 1. Röstdeltagande 2014.

Kommun	Riksdagsval	Kommunval	Mobbningsanmälningar per 1000 elever
Nynäshamn	85,07 %	80,89%	17
Ekerö	90,72%	88,33%	2
Upplands Väsby	84,06%	79,21%	10
Österåker	88,2%	85,11%	3

(Valmyndigheten: 2014) (Skolverket: 2016. *Se Bilaga C*)

Tabell 2. Ungdomsbrottslighet.

”Indikatorn visar antalet ungdomar mellan 15 och 17 år per 1 000 som är lagförda för brott. Med lagföring avses fällande domar i tingsrätt eller att en åklagare har utfärdat strafföreläggande eller meddelad åtalsunderlåtelse”.

	2012	2013	2014	Mobbningsanmälningar per 1000 elever
Nynäshamn	39	29	39	17
Ekerö	16	22	21	2
Upplands Väsby	44	33	26	10
Österåker	24	20	21	3

(Barnombudsmannen A, B, C & D: 2016)

Statistiken är tämligen tydlig. Enligt dessa faktorer, så är tilltron till samhället högre i de kommuner som har mindre mobbning i skolan. Högt socialt kapital förefaller i de här fallen korrelera med mindre mobbning. Vi kan alltså anta att det finns ett samband mellan socialt kapital och mobbning. Det är dock inte påvisat att det är ett orsakssamband.

För att försöka förstå om det är möjligt att socialt kapital påverkar mobbningen, samt vilken teoretisk förklaring som i sådana fall är mest applicerbar, går undersökningen vidare med att jämföra och analysera Nynäshamn och Ekerö.

5.2.2 Indikatorerna från Putnam

Som teoriavsnittet avhandlat, så påstår Putnam att det sociala kapitalet bygger på i vilken grad människor frivilligt samverkar. Gemenskap skapar tillit, som sedan ger positiva följder till resten av samhället. Om invånarna tror att alla ställer upp för varandra, känner de sig trygga med att det finns anledning till att hjälpa andra också. För att applicera Putnams idéer på mobbningen, så bör ett starkt föreningsliv leda ett starkt socialt kapital och mindre mobbning. Låt nu studera nivån på medlemskap i idrottsföreningarna, samt förutsättningarna för förenings- och kulturlivet i Ekerö och Nynäshamn.

Tabell 3. Idrottsföreningar i Ekerö och Nynäshamn.

	Idrottsföreningar	Antal medlemskap	Antal medlemskap per capita	Mobbningsanmälningar per 1000 elever
Nynäshamn	54	10 390	0,38	17
Ekerö	53	14736	0,55	2

(Riksidrottsförbundet: 2016. Se Bilaga A). Folkmängd: (SCB A: 2016)

Siffrorna ovan visar antalet idrottsföreningar, antalet medlemmar i föreningarna, samt antalet medlemskap per capita i kommunerna. Uträkningen utgår ifrån att medlemmarna i föreningarna endast är bosatta i kommunerna. Givetvis ser verkligheten inte ut så. Dock är det säkerligen föreningar i andra kommuner som Nynäshamns- och Ekeröborna är medlemmar i. Således finner jag den siffran relevant i den här jämförelsen. Som tabellen visar så har Ekerö en större antal medlemskap per capita än Nynäshamn.

För att fördjupa undersökningen om hur föreningslivet är i kommunerna kan det även vara intressant att se hur aktiva unga är i föreningslivet. Enligt Koladas, kommun- och landstingsdatabasen, så är föreningsaktiviteten även bland unga högre i Ekerö än i Nynäshamn, se bilaga B. I åldersgruppen 7-20 år så hade exempelvis Ekerö 31 deltagartillfällen per invånare, medan Nynäshamn hade 24. Härigenom kan vi fastslå att medlemsantalet förefaller överensstämma med aktiviteten, i alla fall bland de yngre utövarna. Enligt Koladas statistik över de senaste åren så investerar även Ekerö kommun större ekonomiska medel per invånare i kultur- och fritidsverksamhet än vad Nynäshamn gör.

Tabell 4. Nettoinvesteringar inom kultur- och fritidsverksamhet kommun, kr/invånare.

	2013	2014	2015	Mobbningsanmälningar per 1000 elever
Nynäshamn	14	258	450	17
Ekerö	198	654	1 936	2

(Kommun- och landstings databas: 2014. Se bilaga B).

Som tabellen visar investerade Ekerö år 2015 nästan 2000 kronor per invånare, i kontrast till Nynäshamns 450 kr. Möjligen kan den här investeringen inte komma att påverka invånarna förrän i framtiden. Dock bedömer jag att siffrorna ändå kan visa på kommunernas möjligheter och vilja att skapa förutsättningar för kultur- och föreningslivet.

För att utvidga förståelsen för hur möjligheterna är för invånarna att vara aktiva i föreningslivet har jag även tagit del av kommunernas hemsidor. Ekerö kommuns hemsida klargör att det finns ett flertal stipendier att söka från kommunen beträffande kultur- och idrottsliv. Kulturstipendium, ungdomskulturstipendium,

ungdomsledarstipendium, idrottsstipendium med flera. Det finns även möjlighet att söka ”särskilt stöd för integrationsinsatser” för föreningar som gör en insats för nyanlända (Ekerö: 2016: E). När jag söker efter likande stipendium från Nynäshamn, finner jag bara ett kulturstipendium (Nynäshamn: 2016: B). Eventuellt kan den här skillnaden vittna om att Ekerö tydligare uppmuntrar gemensamma fritidsaktiviteter, som ger upphov till socialt deltagande. Visserligen kan inte antalet stipendier kommunen delar ut kan säga allt, men det är ett exempel på att i alla fall Ekerös hemsida ger en mer inbjudande ton till föreningsliv än Nynäshamns.

För att återknyta till uppsatsens hypoteser, att högt socialt kapital leder till mindre mobbning, så stödjer granskningen utifrån Putnams teorier den hypotesen. Ekerö hade som tidigare nämnt endast 6 mobbningsanmälningar år 2015, i kontrast till Nynäshamns 41 anmälningar. Enligt indikatorerna inspirerade av Putnams syn på socialt kapital så besitter Ekerö ett starkare socialt kapital och bättre möjligheter att utveckla ett socialt kapital än Nynäshamn. Låt nu gå vidare för att analysera kommunerna utifrån Rothsteins perspektiv.

5.2.3 Indikatorerna från Rothstein

Rothstein förklarar att det är staten, kommunerna och utformningen av välfärden som avgör hur invånarnas sociala kapital formas. Litar invånarna på institutionerna, sprids positiv socialt tillit i samhället. Således ska studien nu undersöka nivån på skolan i kommunerna, vilket motiverades i operationaliseringen. Därigenom vill jag förstå om det finns någon uppenbar skillnad mellan kommunerna, som i sådant fall kan påverka elevernas sociala tillit till varandra och nivå av mobbning. En erkänd parameter för att bedöma skolan resurser är lärartätheten, antal elever per lärare. Enligt Barnombudsmannens siffror så ser lärartätheten ut på följande vis för åren 2013 till 2015:

Tabell 5. Lärartäthet i grundskolan.

	2013	2014	2015	Mobbningsanmälningar per 1000 elever
Nynäshamn	7,3	7,3	7,2	17
Ekerö	7,6	7,2	7,1	2

(Barnombudsmannen: A & B: 2016).

Det råder ingen större skillnad mellan kommunerna. Den största skillnaden var år 2013, där Ekerö har 7,6 och Nynäshamn 7,3 heltidsanställda lärare per 100 elever. Den genomsnittliga lärartätheten de senaste 3 åren är också jämn, Nynäshamn 7,26 och Ekerö 7,3. Den här skillnaden är inte tillräckligt stark för att några större slutsatser kan dras än att kommunerna de senaste åren har haft en liknande nivå av lärartäthet.

Vidare ska analysen nu involvera data om lärarnas utbildning. Närmare bestämt hur stor andel av grundskolelärarna i kommunerna som har pedagogisk högskoleexamen. Vi utgår här ifrån att det är sannolikt att lärarna har möjligheter att påverka hur eleverna umgås, lyssnar – och respekterar varandra. Således är det relevant att se till deras pedagogiska kvalitéer för att förstå hur de möjligen kan utveckla elevernas sociala kapital.

Tabell 6. Lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundskolan.

	2013	2014	2015	Mobbningsanmälningar per 1000 elever
Nynäshamn	74%	76%	72%	17
Ekerö	82%	82%	85%	2

(Barnombudsmannen: A & B: 2016)

Som statistiken ovan åskådliggör så är Ekerö kommuns lärare är i högre grad pedagogiskt utbildade. Senaste året, år 2015, besitter 85% av Ekerös lärare en pedagogisk högskoleexamen till skillnad från Nynäshamns lärare, där 72% har en liknande utbildning. En skillnad på 13 procentenheter. För att försöka erhålla en bredare uppfattning om hur skolorna kan påverka elevernas sociala kapital har jag återigen granskat kommunernas hemsidor, och försökt finna hur kommunerna förhåller sig till elevhälsa. Det hade kanske varit mer givande att undersöka varje skolas plan och policys inom det här området. Dessvärre finns inte utrymmet för en sådan granskning i den här studien och kommunernas synsätt får anses utgöra grunden för skolornas ställning i frågorna.

Ekerös hemsida innehåller relativt mycket explicit information om kommunens grundskolor. Det finns kommunala mål för kunskap och trygghet, samt elevbesvarade enkätundersökningar. Ekerö uppger att kommunen siktar på att vara en av Sveriges 10 bästa skolkommuner. Kommunen ger bilden av att de både fokuserar på resultat och trygghet. Exempelvis erbjuder Ekerö möjlighet till kostnadsfria föräldrasamtal. Både enskilt med föräldrarna och deras barn, samt i gruppsamtal med andra föräldrar. Det finns även ett centrum för nyanlända som erbjuder språkundervisning (Ekerö: 2016: A, B & C).

Nynäshamn tycks också mycket angelägna om sina skolor. Likt Ekerö så redovisar kommunen på deras hemsida enkäter hur eleverna mår och upplever skolan. Dock inte lika omfattande som Ekerö, utan bara för årskurs 5 och 8. I allmänhet är kommunernas hemsidor lika varandra på flera punkter. Vad som skiljer är att Ekerö har synligare gemensamma mål för kommunens skolor samt tydligare med hur föräldrar kan få hjälp, om deras barn har svårigheter med sin skolgång. Naturligtvis har skolorna i Nynäshamn också skolkuratorer men den informationen framförs istället på skolornas separata sidor (Nynäshamn: 2016: A).

Bilden av att Ekerö har bättre utbildade lärare och en mer utvecklad elevhälsa verkar överensstämma med hur stora ekonomiska resurser som investeras i undervisningen och elevhälsan enligt Skolverkets siffror. Under år 2015 så kostade

undervisningen i grundskolan per elev i Nynäshamn 46 200 kr och 48 500 kr i Ekerö. Elevhälsan kostade 2 150 kr per elev i Nynäshamns skolor och 2 370 kr per elev i Ekerös skolor.

Tabell 7. Kostnad för undervisning och elevhälsa, per elev, år 2015.

	Elevhälsa	Undervisning	Mobbningsanmälningar per 1000 elever
Nynäshamn	2 150	46 200	17
Ekerö	2 370	48 500	2

(Skolverket: 2016. *Se Bilaga C*)

Efter granskning av kommunernas budgetar för 2015, så ger Ekerö konkretare exempel hur de ska förbättra elevernas mående än Nynäshamn, som flera skolpsykologer och skolsköterskor i grundskolan. Till skillnad från Nynäshamn så har Ekerö beslutat att införa en gemensam kommunal elevhälsoplan. Nynäshamn har ett mobilt skolteam, som ska hjälpa elever att förbättra sin närvaro i skolan (Ekerö: 2016: D: s.23, 26). Gruppen mobilt skolteam har enligt kommunens budget gjort stora framsteg. Dock kan den här typ av insats även vittna om att kommunen kanske har problem med dålig närvaro i skolan. Nynäshamn vill förbättra nivå på utbildningen genom att försöka höja lärarlönerna (Nynäshamn: 2014: s.4, 38). Sammanfattningsvis kan Ekerös lägre nivå av mobbning även förklaras med bättre resultat även utifrån Rothsteins parametrar. Ekerö kommun ger bättre förutsättningar att utveckla ett högre socialt kapital för eleverna än Nynäshamn. Det kan förmodligen påverka nivån av mobbningen i skolan.

6 Resultat, diskussion och bidrag till vidare forskning

Det avslutande kapitlet kommer att sammanställa, kritisera och diskutera undersökningens resultat. Resultaten kopplas samman med hypoteserna och frågeställningen. Slutligen diskuteras hur den här studien kan bidra till framtida forskning.

6.1 Undersökningens resultat

Uppsatsens syften var dels att undersöka om det råder ett samband mellan kommuners sociala kapital och mobbningen i skolan, och dels att redogöra för vilken teoretisk förklaring som verkar mest adekvat för hur det sociala kapitalet skapas och påverkar mobbningen. Med hjälp av de två inledande separata komparativa undersökningarna - Ekerö vs Nynäshamn och Österåker vs Upplands Väsby - prövades det centrala sambandet. Där klargjordes att det råder en korrelation mellan högt socialt kapital och mindre mobbning. Undersökningen var förvisso liten, där endast valdeltagande och ungdomsbrottslighet används. Sambandet stärktes dock i den mer kvalitativa jämförelsen mellan Ekerö och Nynäshamn. Resultaten där vittnar också om att kommunerna med högre mobbningsstatistik har en lägre grad av socialt kapital.

Utöver det så kunde den undersökningen utveckla en djupare förståelse för krafterna bakom det sociala kapitalet. Både Rothsteins och Putnams teoretiska inriktningar kan användas som förklaring till undersökningens resultat. Resultaten av jämförelsen mellan Ekerö och Nynäshamn är följande:

- Högre föreningsaktivitet (i idrottsklubbarna) på Ekerö än i Nynäshamn. Både gällande medlemskap och deltagare.
- Bättre förutsättningar för föreningsliv på Ekerö än i Nynäshamn.
- Liknande lärartäthet i kommunerna.
- Högre pedagogisk utbildning bland lärarna på Ekerö kommun.
- Ekerö erlagger större resurser på elevhälsan och undervisningen i skolorna.

Sammanfattningsvis visar studien att Ekerö, enligt de valda parametrarna, har en högre nivå av socialt kapital och bättre förutsättningar för att utveckla socialt

kapital än Nynäshamn. Då Ekerö har betydligt mindre mobbning, så kan sambandet mellan mindre mobbning och högre socialt kapital påvisas.

6.1.1 Diskussion

För att återkoppla till uppsatsens frågeställning: ”Hur kan nivån av socialt kapital vara en av förklaringsmekanismerna till mobbning, och var skapas det sociala kapital som påverkar mobbningen?”, vill jag föra en kort diskussion som med hjälp av studiens resultat försöker besvara frågeställningen. Det sociala kapitalet är enligt studiens resultat högre i Ekerö än i Nynäshamn. Sannolikt är detta en av flera anledningar till varför det är mindre mobbning i Ekerös skolor. Kommunernas nivå av socialt kapital har flera orsaker. Det kan exempelvis förklaras genom att Ekerö kommun lägger större resurser på skolan, eller för att föreningslivet är större på Ekerö.

För att besvara vilken av studiens två hypoteser som stämde bäst, det vill säga varifrån det sociala kapitalet har sitt ursprung som påverkar mobbningen, bör vi ta ett steg vidare i analysen. Är det Putnams eller Rothsteins förklaring som överensstämmer bäst? Jag anser att resultatet kan förklaras av båda forskarnas teorier. Studiens resultat kan ge flera *möjliga* kausala tolkningar. Exempelvis:

1. Bättre skola → Högre socialt kapital → Mindre mobbning

Enligt indikatorerna inspirerade av Rothstein, så visade undersökningen att Ekerö hade en bättre skola än Nynäshamn. Kommunerna har liknande lärartäthet men Ekerö har tydligare kommunala mål, högre utgifter för skolornas lärare och elevhälsa, samt större andel lärare med pedagogisk examen. Genom att tyda undersökningens svar med Rothsteins perspektiv, kan således den lägre graden av mobbning i Ekerö kommun förklaras av att skolan har starkare resurser. Med bättre skola och lärare kan möjligen flera elever utveckla en deliberativ kommunikation (se avsnitt 3.2.1). Eleverna får därigenom möjlighet att skapa goda sociala normer och tillit till varandra. Det kan i sin tur möjligtvis motivera fler att aktivera i sig i föreningslivet.

2. Högre deltagande i idrottsliv → Högre socialt kapital → Mindre mobbning

Om vi vänder på myntet så kan även den här förklaringen, utifrån Putnams perspektiv, tolka och beskriva undersökningens utfall. På Ekerö är det en större andel unga som deltar i idrottsföreningar och kommunen har flera medlemmar i idrottsföreningarna per capita än Nynäshamn. Med ett högre deltagande i idrottsföreningarna skapas en större tillit mellan barnen, som skapar ett högre socialt kapital. Det ger förutsättningar för en tryggare skola med mindre mobbning.

3. X → Mer mobbning → Mindre socialt kapital

Den här uppsatsen har utgått ifrån att nivån av mobbning är en möjlig konsekvens av nivån av socialt kapital. Emellertid kan man även argumentera för

att mobbningen istället leder till lägre socialt kapital. Att diskrimineringen mellan eleverna skapas på grund av andra orsaker och att mobbningen i sin tur resulterar i en lägre grad av socialt kapital. Det sambandet skulle även kunna förklara undersökningens resultat och kan inte uteslutas.

Studiens resultat visar att det råder ett samband mellan socialt kapital och mobbning. Vidare så kan både Rothsteins och Putnams förklaringar tillämpas. Forskarnas inriktningar är, i den här kontexten, inte tydligt varandras motpoler. Tvärtom så är det möjligt att de stödjer varandras hypoteser. Ekerö som har mindre mobbning, har både bättre skola och mer omfattande idrottsliv. De goda sociala krafterna som rimligtvis minskar nivån av mobbningen, kan därigenom förmodas komma från både staten och invånarna. Därför kan undersökningen inte avgöra vilken av Rothsteins eller Putnams förklaring som är tydligast kopplar det socialt kapital till mobbningen. Bådas hypoteser går att applicera i den här undersökningen och överensstämmer med resultatet. Sammanfattningsvis kan ett aktivt föreningsliv och en väl fungerande skola vara goda förutsättning för ett starkare socialt kapital, som leder till mindre mobbning bland eleverna i skolan.

6.1.2 Förslag till vidare forskning

Jag anser att studiens resultat kan ge inspiration till både större kvantitativa studier och mer djupdykande kvalitativa undersökningar. Exempelvis bör det finnas intresse att forska ytterligare huruvida lärarnas roll påverkar mobbningen. Den här studiens resultat indikerar att lärarnas utbildning är mer väsentlig än lärartätheten. Detta förefaller kanske inte lika självklart som att färre skolkuratorer eller mindre elevhälsaresurser kan påverka stämningen bland eleverna. Således vore det kanske intressant och relevant för svensk skolpolitik, att reda ut i vilken utsträckning lärarnas utbildningsnivå påverkar diskrimineringen mellan eleverna.

En annan studie skulle kunna ta utgångspunkt i mobbarens eller offrets sociala kapital. Kanske finns det samband mellan mobbarens- eller offrets familjs sociala samhörighet. En fallstudie, som utifrån socialt kapital, analyserar en skola som haft problem med mobbning skulle också kunna analysera sambandet mellan socialt kapital och mobbning. Det skulle även vara spännande att utforma en större kvantitativ undersökning, med flera kommuner och flera variabler kopplade till socialt kapital.

7 Referenser

7.1 Tryckta

- Esaiasson, Peter - Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik - Wängnerud, Lena, 2012. *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4. uppl. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- Putnam, Robert D., 2006. *Den ensamme bowlaren: den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse*. Översättning: Margareta Eklöf. 2. uppl. Stockholm: SNS Förlag.
- Putnam, Robert D., 2011. *Den fungerande demokratin : medborgarandans rötter i Italien*. i samarbete med Robert Leonardi och Raffaella Y. Nanetti, översättning: Margareta Eklöf. 2. uppl. Stockholm: SNS Förlag.
- Rothstein, Bo, 2003. *Sociala fällor och tillitens problem*. 1. uppl. Stockholm : SNS Förlag.
- Teorell, Jan – Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber AB.

7.2 Elektroniska

- Akademiförbundet SSR, 2014. *Sambandet mellan psykisk ohälsa, skolmiljö och skolresultat*.
https://akademssr.se/sites/default/files/files/rapport_elevhalsa_141203.pdf
- Barnombudsmannen A, 2016: Ekerö.
Andel barn lagförda för brott: https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/ekero/6_5_andel-barn-lagforda-for-brott
- Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen*:
https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/ekero/3_7_andel-larare-med-pedagogisk-hogskoleexamen
- Lärartäthet*: https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/ekero/3_6_1_larartathet
- Barnombudsmannen B, 2016: Nynäshamn.
Andel barn lagförda för brott: https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/nynashamn/6_5_andel-barn-lagforda-for-brott
- Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen*:
https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/nynashamn/3_7_andel-larare-med-pedagogisk-hogskoleexamen

- Lärartäthet:* https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/nynashamn/3_6_1_larartathet
- Barnombudsmannen C, 2016: Österåker.
- Andel barn lagförda för brott:* https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/osteraker/6_5_andel-barn-lagforda-for-brott
- Barnombudsmannen D, 2016: Upplands Väsby.
- Andel barn lagförda för brott:* https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/statistik-per-kommun/upplands-vasby/6_5_andel-barn-lagforda-for-brott
- Ekerö, 2016. Ekerö kommuns hemsida.
- A, *Mål, organisation och kvalitet.* <http://www.ekero.se/Utbildning-och-barnomsorg/Mal-och-organisation-kvalitet/>. Senast uppdaterad: 4/4/2016. Hämtad: 7/12/2016.
- B, *Likabehandling.* <http://www.ekero.se/Utbildning-och-barnomsorg/Mobbning-trygghet-sakerhet/Likabehandling/> Senast uppdaterad: 29/11/2016. Hämtad: 7/12/2016.
- C, *Föräldrastöd.* <http://www.ekero.se/Utbildning-och-barnomsorg/Foraldrastod/> Senast uppdaterad: 8/11/2016. Hämtad: 7/12/2016.
- D, *Budgeten för 2015*, Sammanträdesportalen. Senast uppdaterad: 19/12/2016. Hämtad:28/12/2016.
http://www.ekero.se/Kommun_och_politik/Sammantradesportalen/ Budgeten laddas ned från länken ovan i ”sammanlagen PDF”.
- E, *Stöd, stipendier och priser.* Senast uppdaterad: 16/6/2016. Hämtad: 6/12/2016.
http://www.ekero.se/Uppleva_och_gora/Foreningar/Bidrag-stod--och-stipendier/Sarskilt-stod-for-integrationsinsatser/
- Eriksson, Malin, 2003. *Socialt kapital: Teori, begrepp och mätning – en kunskapsöversikt med fokus på folkhälsa.* Umeå Universitet, institutionen för epidemiologi och folkhälsa. Publicerad: 20/3/2003. Hämtad: 23/11/2016.
<http://polisen.azurewebsites.net/wp-content/uploads/2013/05/Socialt-kapital.pdf>
- Friends A, 2016. *Friendsrapporten 2016.*
<https://friends-brandmanualswede.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2016/08/friendsrapporten-16-webb.pdf> Hämtad: 15/11/2016.
- Friends B, 2016. *Friends politiska förslag.* <https://friends.se/vad-vigor/opinionsbildning/friends-politiska-forslag/> Hämtad: 15/11/2016.
- Hartvigsson, Emma - Larsson, Sabina, 2011. *För ett socialt kapital av god kvalitet – Det förebyggande arbetet mot mobbning ur skolkuratorers och lärares perspektiv.* Linneuniversitet, institutionen för socialt arbete. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:480329/FULLTEXT01.pdf>
- Nilsson Lundmark, Eva – Nilsson, Ingvar - Wadeskog, Anders, 2016. *Se till mig som liten är - Socioekonomisk analys av mobbningens effekter.* Publicerad: 20/5/2016. Hämtad: 2/11/2016. <https://friends-brandmanualswede.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2016/06/Mobbningens-kostnader-huvudrapport.pdf>
- Nynäshamn, 2016. Nynäshamn kommuns hemsida.

- A, *Kvalitet och resultat*. <http://www.nynashamn.se/Forskola-och-skola/Kvalitet-och-resultat-.html> Senast uppdaterad: 25/5/2016. Hämtad: 7/12/2016.
- B: *Kulturstipendium*. Senast granskad: 28/10/2016. Hämtad: 7/12/2016.
<http://www.nynashamn.se/Uppleva-se-och-gora/Kultur-och-sevardheter/Kulturstipendium-.html>
- Nynäshamn, 2014. Nynäshamns kommun - *Mål och Budget 2015 – 2018*. Publicerad: 15/12/2014. Hämtad: 7/12/2016.
<http://www.nynashamn.se/download/18.41a3645d14ade6d2e0e12b2/1462966887996/Mål-+och+budget+2015-2018+KF+beslut+Slutgiltig.pdf>
- Nyqvist, Fredrica, 2005. *Socialt kapital och hälsa – en forskningsöversikt*. Statsvetenskaplig tidskrift.
<http://svt.forsa.nu/Documents/Forsa/Documents/Socialvetenskaplig%20tidskrift/Artiklar/2005/Socialt%20kapital%20och%20hälsa,%20en%20forskningsöversikt%20av%20Fredrica%20Nyqvist.PDF> Publicerad: 2005. Hämtad: 19/11/2016.
- SCB A, 2016. *Svenska statistiska centralbyrån. Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2015 och befolkningsförändringar 1 juli–31 december 2015*.
<http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/kvartals--och-halvarsstatistik--kommun-lan-och-riket/andra-halvaret-2015/>
- SCB B, 2016. Svenska statistiska centralbyrån. *Sammanräknad förvärvsinkomst per kommun 2000 och 2013–2015 (2015 preliminär). Medianinkomst i 2015 års priser*. Publicerad: 2016. Hämtad: 13/11/2016.
<http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/pong/tabell-och-diagram/inkomster--individer-lankommun/sammanraknad-forvarvsinkomst-per-kommun-2000-och-20132015-2015-preliminar.-medianinkomst-i-2015-ars-priser/>
- SCB, 2009. *Barns fritid*. Svenska statistiska centralbyrån. Publicerad: 2009. Hämtad: 12/11/2016.
http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0106_2006I07_BR_LE116BR0901.pdf
- Skolinspektionen, 2016. *Anmälningar och beslut 2015*.
 Statistiken hämtades från:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Statistik/Statistik-om-anmalningar/anmalningar-och-beslut-2015/> Uppdaterad: 22/2/2016. Hämtad: 20/10/2016.
- Valmyndigheten, 2014. *Statistik. Riksdagsval och kommunval – per kommun*. Publicerad: 2014. Hämtad: 24/11/2016. Laddas ner på:
<http://www.val.se/val/val2014/statistik/>

7.3 Bilagor

Bilaga A. Riksidrottsförbundet: 2016. Beställd data på mail. Ekerö:

Organisationsnamn EKERÖ	Antal medlemmar
Adelsö Idrottsförening	10
Birkaskolans Idrottsförening	64
Capoeira Abolicao Idrottsförening	2
Dansklubben Färingsö Humbuggs	0
Drottningholms idrottsförening	1
Drottningholms Ridsällskap	26
Dyckklubben Dec Dyk	14
Ekebyhovs Skolidrottsförening	319
Ekerö Boll och Idrottssällskap	0
Ekerö Budoklubb	234
Ekerö Båtklubb	423
Ekerö Idrottsklubb	170
Ekerö Kampsportsklubb	0
Ekerö Konståknings Klubb	458
Ekerö Runners Löparklubb	2
Ekerö Selected Player Idrottsförening	0
Ekerö Tennisklubb	634
Elektroflyers Dart Club	11
Eyvinur Islandshästförening	53
Färingsö Rididrott	161
Färingsö Ridsällskap	95
Föreningen Färentuna Ryttare	268
Föreningen Kusano Ha Shitoryu Ekerö	75
Föreningen Mälarögyptasterna	368
Gymnastikföreningen Ekerögyptasterna	41
Hogsta Dressyryttare	81
IF Friskis&Svettis Mälaröarna	4

Kungliga Drottningholms Golfklubb	2152
Kungsberga Bobklubb	1
Munsö Idrottsförening	8
Mälärö Golfklubb Skytteholm	1346
Mälärö Innebandyklubb	0
Mälärö Motocrossklubb	173
Mälärö SOK	144
Mälärö Sportryttarförening	33
Mäläröarnas Alpina Skidklubb	738
Mäläröarnas Bågskytteklubb	44
Mäläröarnas lokalavd av Friluftsförbundet	2
Mäläröarnas Modellflygklubb	149
Mäläröarnas Motorklubb	191
Mäläröarnas Ridklubb	340
Paljettflickornas Idrottsklubb	0
Rastaborg Ridklubb	225
Rod n Kustom Racing Club	286
Segelsällskapet Färingarna	38
Skå Damfotbollförening	0
Skå Idrottsklubb o Bygdegård	2531
Stenhamra Tennisklubb	15
Stockholms Dressyrklubb	35
Sveriges Hinderbane- & Hindersimklubb	2
Tapströmsskolans Idrottsförening	69
Troxhammar Golfklubb	2487
Troxhammars Ryttarsällskap	213
Antal medlemmar i ovanstående organisationer	14736

Nynäshamn:

Organisationsnamn NYNÄS	Antal medlemmar
Bedarö Bollklubb	2

Föreningen Bujinkan Nynäshamn	50
Föreningen Dansgruppen Ösmos Barn	47
Föreningen Sub Surfers Nynäshamn	3
Föreningen Ösmo lek & Gymnastik	42
Gny Skolidrottsförening	5
Gröndalsskolans Idrottsförening	0
IF Friskis & Svettis Nynäshamn	1930
Kajutan Boule Club	58
Korpförening Nynäshamn	149
Modellflygklubben Stratos	44
Motorklubben Speed	187
Nynäshamn Gång och Vandrarförening	0
Nynäshamns Allmänna PK	22
Nynäshamns Atletklubb	0
Nynäshamns Bordtennisklubb	63
Nynäshamns Brukshundklubb	4
Nynäshamns Bågskytteklubb	63
Nynäshamns Dartförening	26
Nynäshamns Golfklubb	1766
Nynäshamns Gymnastikförening	4
Nynäshamns IF Fotbollklubb	626
Nynäshamns IF Hockeyclub	865
Nynäshamns IF Skidklubb	79
Nynäshamns IF Varpaklubb	3
Nynäshamns Innebandyklubb	278
Nynäshamns Isseglingklubb	12
Nynäshamns Motorcykelklubb	312
Nynäshamns Orienteringsklubb	30
Nynäshamns Ridklubb	361

Nynäshamns Skridskoklubb		63
Nynäshamns SS-Nynäshamns YC		302
Nynäshamns Tennisklubb		383
Nynäshamns Wakeboardklubb		47
Playbowl X-gamers Bowlingklubb		0
Sorunda Idrottsförening		418
Sorunda Ridklubb		559
Stora Vika Idrottsförening		0
Strikeklubben Nova		63
Sunnerbyskolans IF		102
Södertörn Rytтарcenter TK		16
Södertörns Jaktvårdsförening		50
Taekwon-Do Akademien Nynäshamn IF		54
Torö Fotbollsförening		2
Via Skol-IF		23
Ösmo Båtklubb		0
Ösmo Cykel- och Gångklubb		6
Ösmo Dart Club		59
Ösmo GIF Fotbollklubb		579
Ösmo GIF Handbollklubb		182
Ösmo Nynäs Friidrottsklubb		15
Ösmo Simsällskap		420
Ösmo Skolors Idrottsförening		4
Ösmo Skytteförening		12
Antal medlemmar i ovanstående organisationer		10390

Bilaga B. *Kolada, Kommun- och landstingsdatabasen*: Publicerad: 2016. Hämtad: 1/12/2016 från: <http://www.kolada.se>

		2013	2014	2015
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv.	Ekerö	220	257	217
	Nynäshamn	247	249	244

Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-16 år	Ekerö	34	30	32
	Nynäshamn	29	29	28
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-20 år	Ekerö	22	22	23
	Nynäshamn	20	20	21
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 17-20 år	Ekerö	10	12	11
	Nynäshamn	13	13	13
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-12 år	Ekerö	41	39	33
	Nynäshamn	29	30	25
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	Ekerö	31	30	31
	Nynäshamn	24	25	24
Gemensamma kostnader fördelade till Kulturverksamhet, andel (%)	Ekerö			
	Nynäshamn			
Idrottsföreningar med LOK-stöd, antal/10 000 inv	Ekerö	10	11	9
	Nynäshamn	7	7	8
Informationsindex för kommunens webbplats - Kultur och fritid	Ekerö	88	88	88
	Nynäshamn	81	81	81
Kommunalt bidrag till idrottsföreningar, kr/inv.	Ekerö	.	75	
	Nynäshamn	141	133	
Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	Ekerö	973	956	1 012
	Nynäshamn	790	812	798
Kostnad musik och kulturskola, kr/inv 7-15 år	Ekerö	2 496	2 496	2 627
	Nynäshamn	2 724	2 790	2 769
Köp av kultur och fritid, totalt, andel (%)	Ekerö	1,6	0,3	0,4
	Nynäshamn	0,0	0,0	0,0
Nettoinvesteringar inom kultur- och fritidsverksamhet kommun, kr/inv	Ekerö	198	654	1 936
	Nynäshamn	14	258	450
Nettokostnad allmän kulturverksamhet, kr/inv	Ekerö	219	206	223
	Nynäshamn	88	45	37
Nettokostnad bibliotek, kr/inv	Ekerö	395	381	395
	Nynäshamn	379	439	436
Nettokostnad musik- och kulturskola, kr/inv	Ekerö	283	288	314
	Nynäshamn	232	238	241
Utbetalt LOK-Stöd till idrottsföreningar, kr/inv.	Ekerö	65	64	65
	Nynäshamn	42	44	43

Bilaga C. Skolverket: 2016. SiRis, kvalitet och resultat i skolan. Nedladdat från:
<http://siris.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:5:0::NO> Publicerad: 2016. Hämtad:
6/12/2016

Grundskolan - Kostnader

Valt år: 2015

Vald organisation: Nynäshamn

Från och med 2010 har SCB tagit över ansvaret för kostnader på kommunal nivå. Eventuella frågor om kostnaderna på kommunnivå besvaras av SCB.

ANALYSSTÖD EXCEL

	Huvudman	Inriktning	Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn	Totala kostnader (tusentals kronor)		Kostnader per elev eller inskrivet barn(kronor)						
				Totalt	Undervisning	Totalt	Lokaler och inventarier	Undervisning	Skolmål-tider	Läromedel, utrustning, bibliotek	Elevhälsa	Övrigt
Stockholms län	Kommunal		173 018	17 906 086	9 639 338	103 500	18 500	55 700	5 900	4 200	2 550	16 700
Förortskommuner till storstäder	Kommunal		150 215	13 991 503	7 730 287	93 100	16 500	51 500	5 300	4 200	2 590	13 100
Nynäshamn	Kommunal		2 442	221 348	112 771	90 600	13 800	46 200	5 700	5 300	2 150	17 500

Rapportbeskrivning och definitioner etc.

Som jämförelsemått presenteras uppgifterna för riket totalt och fördelat efter huvudmannatyp (kommun, fristående). Kostnader avseende fristående skolor visas enbart på riksnivå fördelat per inriktning på grund av ekonomisk statistisk sekretess.

Fördelning per inriktning för fristående skolor görs från och med år 2006. För tidigare år visas endast summor för samtliga fristående inriktningar.

* Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn Medeltal av antalet elever eller inskrivna barn (inkl. integrerade särskoleelever) 15 oktober valt år och 15 oktober föregående år.

Totala kostnader

* Totalt

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden i tusentals kronor för valt år.

* Undervisning/Personal

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden för undervisning/personal i tusentals kronor för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader.

I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

Kostnader per elev eller inskrivet barn

* Totalt

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, skolmål-tider, elevvård, undervisning, läromedel, utrustning och skolbibliotek, övriga kostnader, till exempel SYV-verksamhet, skolledning och administration samt grundskolans del av kommungemensam verksamhet såsom kompetensutveckling av lärare och personal, elevassistent och skolvårdar.

I statistiken ingår inte kostnader för skolskjutsar.

* Lokaler och inventarier

Denna statistikuppgift visar kostnaden för lokaler och inventarier per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för lokaler och inventarier, inklusive underhåll, städning och kostnader för vaktmästare avseende fastighetsskötsel. I kostnaden kan interna hyror vara självkostnadsberäknade.

I statistiken ingår inte kostnader för övriga vaktmästartjänster.

* Undervisning/personal

Denna statistikuppgift visar kostnaden för undervisning per elev/inskrivet barn för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader.

I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

* Skolmål-tider

Denna statistikuppgift visar kostnaden för skolmål-tider per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för skolmål-tids- och caféverksamhet, dvs. kostnader för personal, livsmedel, transporter, administrativa kostnader, t.ex. för kostkonsulent och intäkter från t.ex. försäljning till fristående skolor och sameskolan.

I statistiken ingår inte lokalkostnader. Lokaler m.m. kan ingå för de kommuner som via entreprenad köper skolmål-tider. För kommuner är kostnaden för skolmål-tidsverksamheten nettoräknad så att intäkter för t.ex. försäljning har dragits från kostnaderna.

* Läromedel, utrustning och skolbibliotek

Denna statistikuppgift visar kostnaden för läromedel, utrustning och skolbibliotek per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: läromedel, dvs. skön- och facklitteratur, tidningar, tidskrifter, broschyrer och annat tryckt material samt för kopior framtagna för undervisningen. Datorer, maskiner och verktyg som används i undervisningen. Bild och ljudmedier, förbrukningsmaterial och programvara för undervisning. Kapital och servicekostnader för datorer, maskiner etc. Kostnader för resor i samband med studiebesök, kulturaktiviteter och lägerskolor. Bokinköp till skolbibliotek. Skolbibliotekarie.

* Elevhälsa

Denna statistikuppgift visar kostnaden för elevhälsa/elevvård per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: skolläkare och skolsjuksköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer, köpta tjänster, t.ex. från landsting.

I statistiken ingår inte kostnader för lokaler, elevassistenter, personliga assistenter, skolvårdar och elevförsäkringar.

* Övrigt

Denna statistikuppgift visar övriga kostnader per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår alla övriga kostnader som inte ingår i ovanstående kostnadslag t.ex. SYV-verksamhet, administration och kostnad för kompetensutveckling.

I statistiken ingår inte lönekostnader för vikarier under den tid ordinarie personal deltar i kompetensutveckling.

Grundskolan - Kostnader

Valt år: 2015

Vald organisation: Ekerö

Från och med 2010 har SCB tagit över ansvaret för kostnader på kommunal nivå. Eventuella frågor om kostnaderna på kommunnivå besvaras av SCB.

ANALYSSTÖD EXCEL

	Huvudman	Inriktning	Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn	Totala kostnader (tusentals kronor)		Kostnader per elev eller inskrivet barn(kronor)						
				Totalt	Undervisning	Totalt	Lokaler och inventarier	Undervisning	Skolmål-tider	Läromedel, utrustning, bibliotek	Elevhälsa	Övrigt
Stockholms län	Kommunal		173 018	17 906 086	9 639 338	103 500	18 500	55 700	5 900	4 200	2 550	16 700
Förortskommuner till storstäder	Kommunal		150 215	13 991 503	7 730 287	93 100	16 500	51 500	5 300	4 200	2 590	13 100
Ekerö	Kommunal		3 017	277 766	146 191	92 100	16 800	48 500	4 600	4 400	2 370	15 400

Rapportbeskrivning och definitioner etc.

Som jämförelsemått presenteras uppgifterna för riket totalt och fördelat efter huvudmannatyp (kommun, fristående). Kostnader avseende fristående skolor visas enbart på riksnivå fördelat per inriktning på grund av ekonomisk statistisk sekretess.

Fördelning per inriktning för fristående skolor görs från och med år 2006. För tidigare år visas endast summor för samtliga fristående inriktningar.

* Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn Medeltal av antalet elever eller inskrivna barn (inkl. integrerade särskoleelever) 15 oktober valt år och 15 oktober föregående år.

Totala kostnader

* Totalt Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden i tusentals kronor för valt år.

* Undervisning/Personal Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden för undervisning/personal i tusentals kronor för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader. I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

Kostnader per elev eller inskrivet barn

* Totalt Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, skolmål-tider, elevvård, undervisning, läromedel, utrustning och skolbibliotek, övriga kostnader, till exempel SYV-verksamhet, skolläring och administration samt grundskolans del av kommungemensam verksamhet såsom kompetensutveckling av lärare och personal, elevassistenten och skolvårdar.

I statistiken ingår inte kostnader för skolskjutsar.

* Lokaler och inventarier Denna statistikuppgift visar kostnaden för lokaler och inventarier per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för lokaler och inventarier, inklusive underhåll, städning och kostnader för vaktmästare avseende fastighetsskötsel. I kostnaden kan interna hyror vara självkostnadsberäknade.

I statistiken ingår inte kostnader för övriga vaktmästartjänster.

* Undervisning/personal Denna statistikuppgift visar kostnaden för undervisning per elev/inskrivet barn för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader. I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

* Skolmål-tider Denna statistikuppgift visar kostnaden för skolmål-tider per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för skolmål-tids- och caféverksamhet, dvs. kostnader för personal, livsmedel, transporter, administrativa kostnader, t.ex. för kostkonsulent och intäkter från t.ex. försäljning till fristående skolor och sameskolan.

I statistiken ingår inte lokalkostnader. Lokaler m.m. kan ingå för de kommuner som via entreprenad köper skolmål-tider. För kommuner är kostnaden för skolmål-tidsverksamheten nettoräknad så att intäkter för t.ex. försäljning har dragits från kostnaderna.

* Läromedel, utrustning och skolbibliotek Denna statistikuppgift visar kostnaden för läromedel, utrustning och skolbibliotek per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: läromedel, dvs. skön- och facklitteratur, tidningar, tidskrifter, broschyrer och annat tryckt material samt för kopior framtagna för undervisningen. Datorer, maskiner och verktyg som används i undervisningen. Bild och ljudmedier, förbrukningsmaterial och programvara för undervisning. Kapital och servicekostnader för datorer, maskiner etc. Kostnader för resor i samband med studiebesök, kulturaktiviteter och lägerskolor. Bokinköp till skolbibliotek. Skolbibliotekarie.

* Elevhälsa Denna statistikuppgift visar kostnaden för elevhälsa/elevvård per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: skolläkare och skolsjuksköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer, köpta tjänster, t.ex. från landsting.

I statistiken ingår inte kostnader för lokaler, elevassistenter, personliga assistenter, skolvårdar och elevförsäkringar.

* Övrigt Denna statistikuppgift visar övriga kostnader per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår alla övriga kostnader som inte ingår i ovanstående kostnadslag t.ex. SYV-verksamhet, administration och kostnad för kompetensutveckling.

I statistiken ingår inte lönekostnader för vikarier under den tid ordinarie personal deltar i kompetensutveckling.

Grundskolan - Kostnader

Valt år: 2015 Vald organisation: Österåker

Från och med 2010 har SCB tagit över ansvaret för kostnader på kommunal nivå. Eventuella frågor om kostnaderna på kommunnivå besvaras av SCB.

ANALYSSTÖD

EXCEL

	Huvudman	Inriktning	Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn	Totala kostnader (tusentals kronor)		Kostnader per elev eller inskrivet barn(kronor)						
				Totalt	Undervisning	Totalt	Lokaler och inventarier	Undervisning	Skolmål-tider	Läromedel, utrustning, bibliotek	Elevhälsa	Övrigt
Stockholms län	Kommunal		173 018	17 906 086	9 639 338	103 500	18 500	55 700	5 900	4 200	2 550	16 700
Förortskommuner till storstäder	Kommunal		150 215	13 991 503	7 730 287	93 100	16 500	51 500	5 300	4 200	2 590	13 100
Österåker	Kommunal		3 531	311 191	175 100	88 100	15 100	49 600	5 200	3 200	2 400	12 600

Rapportbeskrivning och definitioner etc.

Som jämförelsemått presenteras uppgifterna för riket totalt och fördelat efter huvudmannatyp (kommun, fristående). Kostnader avseende fristående skolor visas enbart på riksnivå fördelat per inriktning på grund av ekonomisk statistisk sekretess.

Fördelning per inriktning för fristående skolor görs från och med år 2006. För tidigare år visas endast summor för samtliga fristående inriktningar.

* Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn Medeltal av antalet elever eller inskrivna barn (inkl. integrerade särskoleelever) 15 oktober valt år och 15 oktober föregående år.

Totala kostnader

* Totalt

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden i tusentals kronor för valt år.

* Undervisning/Personal

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden för undervisning/personal i tusentals kronor för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader.

I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

Kostnader per elev eller inskrivet barn

* Totalt

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, skolmål-tider, elevvård, undervisning, läromedel, utrustning och skolbibliotek, övriga kostnader, till exempel SYV-verksamhet, skolledning och administration samt grundskolans del av kommungemensam verksamhet såsom kompetensutveckling av lärare och personal, elevassistenten och skolvårdar.

I statistiken ingår inte kostnader för skolskjutsar.

* Lokaler och inventarier

Denna statistikuppgift visar kostnaden för lokaler och inventarier per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för lokaler och inventarier, inklusive underhåll, städning och kostnader för vaktmästare avseende fastighetskötsel. I kostnaden kan interna hyror vara självkostnadsberäknade.

I statistiken ingår inte kostnader för övriga vaktmästartjänster.

* Undervisning/personal

Denna statistikuppgift visar kostnaden för undervisning per elev/inskrivet barn för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader.

I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

* Skolmål-tider

Denna statistikuppgift visar kostnaden för skolmål-tider per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för skolmål-tids- och caféverksamhet, dvs. kostnader för personal, livsmedel, transporter, administrativa kostnader, t.ex. för kostkonsulent och intäkter från t.ex. försäljning till fristående skolor och sameskolan.

I statistiken ingår inte lokalkostnader. Lokaler m.m. kan ingå för de kommuner som via entreprenad köper skolmål-tider. För kommuner är kostnaden för skolmål-tidsverksamheten nettoräknad så att intäkter för t.ex. försäljning har dragits från kostnaderna.

* Läromedel, utrustning och skolbibliotek

Denna statistikuppgift visar kostnaden för läromedel, utrustning och skolbibliotek per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: läromedel, dvs. skön- och facklitteratur, tidningar, tidskrifter, broschyrer och annat tryckt material samt för kopior framtagna för undervisningen. Datorer, maskiner och verktyg som används i undervisningen. Bild och ljudmedier, förbrukningsmaterial och programvara för undervisning. Kapital och servicekostnader för datorer, maskiner etc. Kostnader för resor i samband med studiebesök, kulturaktiviteter och lägerskolor. Bokinköp till skolbibliotek. Skolbibliotekarie.

* Elevhälsa

Denna statistikuppgift visar kostnaden för elevhälsa/elevvård per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: skolläkare och skolsjuksköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer, köpta tjänster, t.ex. från landsting.

I statistiken ingår inte kostnader för lokaler, elevassistenter, personliga assistenter, skolvårdar och elevförsäkringar.

* Övrigt

Denna statistikuppgift visar övriga kostnader per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår alla övriga kostnader som inte ingår i ovanstående kostnadslag t.ex. SYV-verksamhet, administration och kostnad för kompetensutveckling.

I statistiken ingår inte lönekostnader för vikarier under den tid ordinarie personal deltar i kompetensutveckling.

Grundskolan - Kostnader

Valt år: 2015 Vald organisation: [Upplands Väsby](#)

Från och med 2010 har SCB tagit över ansvaret för kostnader på kommunal nivå. Eventuella frågor om kostnaderna på kommunnivå besvaras av SCB.

ANALYSSTÖD

EXCEL

	Huvudman	Inriktning	Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn	Totala kostnader (tusentals kronor)		Kostnader per elev eller inskrivet barn(kronor)						
				Totalt	Undervisning	Totalt	Lokaler och inventarier	Undervisning	Skolmål-tider	Läromedel, utrustning, bibliotek	Elevhälsa	Övrigt
Stockholms län	Kommunal		173 018	17 906 086	9 639 338	103 500	18 500	55 700	5 900	4 200	2 550	16 700
Förortskommuner till storstäder	Kommunal		150 215	13 991 503	7 730 287	93 100	16 500	51 500	5 300	4 200	2 590	13 100
Upplands Väsby	Kommunal		2 419	238 185	109 580	98 500	19 500	45 300	6 100	4 400	1 420	21 800

Rapportbeskrivning och definitioner etc.

Som jämförelsemått presenteras uppgifterna för riket totalt och fördelat efter huvudmannatyp (kommun, fristående). Kostnader avseende fristående skolor visas enbart på riksnivå fördelat per inriktning på grund av ekonomisk statistisk sekretess.

Fördelning per inriktning för fristående skolor görs från och med år 2006. För tidigare år visas endast summor för samtliga fristående inriktningar.

* Genomsnittligt antal elever eller inskrivna barn Medeltal av antalet elever eller inskrivna barn (inkl. integrerade särskoleelever) 15 oktober valt år och 15 oktober föregående år.

Totala kostnader

* Totalt

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden i tusentals kronor för valt år.

* Undervisning/Personal

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden för undervisning/personal i tusentals kronor för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader.

I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

Kostnader per elev eller inskrivet barn

* Totalt

Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, skolmål-tider, elevvård, undervisning, läromedel, utrustning och skolbibliotek, övriga kostnader, till exempel SYV-verksamhet, skolledning och administration samt grundskolans del av kommungemensam verksamhet såsom kompetensutveckling av lärare och personal, elevassistenten och skolvårdar.

I statistiken ingår inte kostnader för skolskjutsar.

* Lokaler och inventarier

Denna statistikuppgift visar kostnaden för lokaler och inventarier per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för lokaler och inventarier, inklusive underhåll, städning och kostnader för vaktmästare avseende fastighetskötsel. I kostnaden kan interna hyror vara självkostnadsberäknade.

I statistiken ingår inte kostnader för övriga vaktmästartjänster.

* Undervisning/personal

Denna statistikuppgift visar kostnaden för undervisning per elev/inskrivet barn för valt år. Avser kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, skolans undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader.

I statistiken ingår inte kostnader för kompetensutveckling såsom kurs- och seminarieavgifter.

* Skolmål-tider

Denna statistikuppgift visar kostnaden för skolmål-tider per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för skolmål-tids- och caféverksamhet, dvs. kostnader för personal, livsmedel, transporter, administrativa kostnader, t.ex. för kostkonsulent och intäkter från t.ex. försäljning till fristående skolor och sameskolan.

I statistiken ingår inte lokalkostnader. Lokaler m.m. kan ingå för de kommuner som via entreprenad köper skolmål-tider. För kommuner är kostnaden för skolmål-tidsverksamheten nettoräknad så att intäkter för t.ex. försäljning har dragits från kostnaderna.

* Läromedel, utrustning och skolbibliotek

Denna statistikuppgift visar kostnaden för läromedel, utrustning och skolbibliotek per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: läromedel, dvs. skön- och facklitteratur, tidningar, tidskrifter, broschyrer och annat tryckt material samt för kopior framtagna för undervisningen. Datorer, maskiner och verktyg som används i undervisningen. Bild och ljudmedier, förbrukningsmaterial och programvara för undervisning. Kapital och servicekostnader för datorer, maskiner etc. Kostnader för resor i samband med studiebesök, kulturaktiviteter och lägerskolor. Bokinköp till skolbibliotek. Skolbibliotekarie.

* Elevhälsa

Denna statistikuppgift visar kostnaden för elevhälsa/elevvård per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår kostnader för: skolläkare och skolsjuksköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer, köpta tjänster, t.ex. från landsting.

I statistiken ingår inte kostnader för lokaler, elevassistenter, personliga assistenter, skolvårdar och elevförsäkringar.

* Övrigt

Denna statistikuppgift visar övriga kostnader per elev/inskrivet barn för valt år. I statistiken ingår alla övriga kostnader som inte ingår i ovanstående kostnadsslag t.ex. SYV-verksamhet, administration och kostnad för kompetensutveckling.

I statistiken ingår inte lönekostnader för vikarier under den tid ordinarie personal deltar i kompetensutveckling.